

Venkovské stavby 2011

Tvář venkova

Tvář venkova
Venkovské stavby 2011

Vydáno k 20. výročí přijetí Programu obnovy vesnice vládou ČR

Úvodní slovo

Venkovská zástavba představuje osobité kulturní dědictví, charakteristické pro naši zemi. Je součástí naší svébytnosti. Proto je potřebné soustavně o stavby pečovat, historické památky udržovat a obnovovat, a nové stavby citlivě do prostředí sídla začleňovat.

Po pádu minulého režimu jsme převzali ideu evropského Programu obnovy vesnice, který česká vláda přijala v roce 1991. Okamžitě poté se k němu přihlásily stovky našich obcí. V roce dvacátého výročí se můžeme hrdě po venkově ohlédnout, jaké výsledky byly docíleny v zástavbě a prostředí, a jaké ve společenském a kulturním životě obcí, v činnosti spolků a v aktivitách občanů.

Ukazuje se, že výsledky stavební obnovy na venkově zasluhují větší pozornosti. Je společensky důležité, aby působivé příklady, v nichž se spojily odborné znalosti s etickým vztahem k venkovskému prostředí, byly oceněny a publikovány. Spolek pro obnovu venkova ČR vloni založil edici Tvář venkova, jejímž cílem je zveřejňovat každoročně příkladné stavby.

Podklady k výběru příkladných staveb poskytuje soutěž „Vesnice roku v Programu obnovy venkova“, která každým rokem přináší důkazy o mnohostranné činnosti a plodech života ve venkovských obcích. Svá díla ke zveřejnění také nabízejí členové České komory architektů.

Požizovatelem publikace je obec Běloutín a distributorem je Spolek pro obnovu venkova ČR.

Jan Kruml
Spolek pro obnovu venkova

Vesnice roku 2011

Soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova, založená v roce 1995, se zakořenila. Slavnostní vyhlášení vítězných obcí soutěže se stalo největší oslavou práce a života na venkově. Skutečnost, že se do ní přihlašuje každým rokem více než 300 obcí z celé republiky, prokazuje její úspěšnost i závažnost. Výsledky činnosti obcí se hodnotí v krajském kole a v celostátním kole.

Vítězná obec kraje je oceněna Zlatou stuhou. Další stuhy jsou udělovány za společenský život, za činnost mládeže, za péči o zeleň a životní prostředí a za spolupráci obce se zemědělci. Diplomy se oceňuje vedení knihovny a kroniky, lidové tradice, a péče o historickou zástavbu. Letos poprvé bylo zavedeno ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova za příkladná stavební díla.

Celostátní kolo vyhodnocuje vítěznou obec soutěže. Ta reprezentuje český venkov v evropské soutěži, kterou organizuje Evropské pracovní sdružení pro obnovu vesnice a rozvoj venkova.

Motivem k přihlášce do soutěže je hrdost obce na výsledky svého vývoje. Nejvýraznější jsou tam, kde se na nich nejvíce podílejí sami občané a jejich spolky. Soutěžící obce vytvářejí společenství, které vyznačuje sebevědomí, chuť do další tvořivé činnosti a je inspirací dalším.

Komňa

okres Uherské Hradiště, Zlínský kraj
VESNICE ČESKÉ REPUBLIKY ROKU 2011 – 1. místo

- [1] Pomník J. A. Komenského
- [2] Muzeum zvěrokleštičů
- [3] Radnice
- [4] Sokolovna, dne 6. 10. 2011 při slavnostním vyhlášení výsledků soutěže
- [5] Vesnice s kostelem sv. Jakuba st.

Obec ležící v malebném údolí pod Bílými Karpaty má 587 obyvatel. Pocházel z ní učitel národů, Jan Amos Komenský. V obci jsou udržovány křesťanské tradice a místní zvyky, nejznámější je fašank se šavlovým tancem. Na bohatém životě občanů se podílí deset spolků, z nichž uvádíme Spolek J.A.K., ochotnické divadlo KOS, folklórní soubor Podšable a krojovanou dechovou hudbu Komňané. Velkým přínosem je pro obec činnost Základní školy J. A. Komenského. V obci je muzeum zvěrokleštiče v jeho původním domě a muzeum J. A. Komenského v bývalé sýpce. V obci se zachovaly stavby lidové architektury, nad ní je zřícenina hradu Zuvačova. Obec má osm chráněných památek. V krajině vede naučná stezka Koménka.

- [1, 2] Venkovské domy na návsi
- [3] Budova školy, nyní bytový dům
- [4] Barokní brána čp. 13 z roku 1800
- [5] Lovecký pomník Karla VI. od M. B. Brauna z let 1724–1725 dle návrhu F. M. Kaňky

1

2

3

4

5

Hlavenec

okres Praha-východ, Středočeský kraj
VESNICE ČESKÉ REPUBLIKY ROKU 2011 – 2. místo

Obec se 363 obyvateli leží v Polabské nížině s okolními lesy, které byly odvěkou honitbou. Na památku účasti císaře Karla VI. na honu nechal zde hrabě Špork postavit pomník, dílo Matyáše Brauna. Samostatnou obcí se Hlavenec stal v roce 1990. To se příznivě projevilo v činnosti obce, v aktivitách občanů i v společenském životě. Z devíti spolků mají nejdelší tradici hasiči (120 let); žáci nohejbalového klubu se prosadili celostátně, s lidovými tanci vystupuje Folklorní sdružení Hubertus. Občané se cílevědomě vracejí k původnímu vesnickému životu, plnému společných radostí a vzájemnosti. V obci je zachována řada tradičních staveb, vytvářejících místní ráz.

Budova bývalé školy byla příkladně přestavěna na bytový dům a přihlášena k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova.

Skalička

okres Přerov, Olomoucký kraj
VESNICE ČESKÉ REPUBLIKY ROKU 2011 – 3. místo

1

- [1] Zvonice a hospůdka
- [2] Větrný mlýn
- [3] Základní škola s hřištěm
- [4] Zámek, dnes Ústav sociální péče a kaple sv. Theodora

3

2

4

Území obce se rozkládá na úpatí posledních výběžků Karpat, na levém břehu řeky Bečvy, na úrodné Hané. Dominantou obce je zámek (původně tvrz z roku 1554), který hrabě Dubský přestavěl na své letní sídlo. Od roku 1924 slouží jako ústav pro duševně nemocné dívky. V zámecké zahradě stojí kaple sv. Theodora. Významnými lidovými památkami jsou pečlivě udržovaný větrný mlýn a zvonice z počátku 18. století. Hrdostí obce je nově opravená budova základní školy s jejím hřištěm a sokolovna, která prochází generální opravou. Kulturní a společenský život je bohatý díky činnosti spolků; mezi největší patří TJ Sokol a hasiči. Kromě udržování místních tradic se spolky snaží obohatit obec novými akcemi. Novodobou tradicí se stal každoroční veselý Závod dračích lodí na přehradě Skalička. Festival „Trampeký mlýn“, konaný po dvacáté, se již stal mezinárodním setkáním.

Vintířov

okres Sokolov

VESNICE KARLOVARSKÉHO KRAJE ROKU 2011

Obec s 1 180 občany se nachází v blízkosti města Chodova. Katastr obce zahrnuje též území zaniklých vesnic Lipnice a Dolní Rozmyšl, které musely ustoupit hnědouhelné těžbě. Tradiční zemědělské usedlosti obce byly v šedesátých letech odstraněny. Charakteristickou budovou je památkově chráněný hrázděný rodinný dům, který pochází z poloviny 18. století. Současní majitelé mu věnují příkladnou péči. Obnova domu byla oceněna Zlatou cihlou obnovy venkova Karlovarského kraje. K tomuto hodnocení přihlásila obec též novostavbu tří polyfunkčních domů a dostavbu sportovního centra. Obec je zatěžována následky těžební činnosti, proto dbá na vytváření veřejných prostranství pro volný čas občanů a pořízení sportovišť pro děti a mládež. V krajině vznikne lesopark a doplní jej rybník.

[1] Hrázděný dům čp.25
[2,3] Sportovní centrum

Nová Ves v Horách

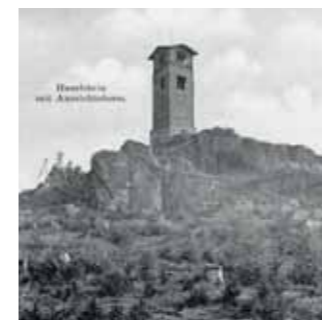
okres Most

VESNICE ÚSTECKÉHO KRAJE ROKU 2011

Horská vesnice v Krušných horách leží na hranici s Německem. Od sousední obce Deutschneudorf ji dělí potok. Obec má 451 obyvatel a patří k ní také osady Mikulovice, Mníšek a Lesná. Ves leží v přírodním parku Loučenská hornatina, jenž je turisticky využíván. Vedou jí čtyři naučné stezky, cyklotrasy, lyžařské tratě a síť turistických cest.

Turistický ruch příznivě ovlivňuje opravy v zástavbě obce. Místní ráz tvoří horské domy v zeleni krajiny. Jsou zde dva hotely, dva penziony, několik restaurací. Vyžití nabízí sportovní areál. Na vrcholu Jeřabiny byla v roce 2009 obnovena rozhledna v místě původní z roku 1884. Obec restaurovala sochu sv. Jana Nepomuckého a památník na Výšině, od církve pronajala kostel sv. Michaela z r. 1779, aby jej opravila. Místní muzeum uchovává ukázky drobných řemeslnických výrobků a hraček ze dřeva a také z paličkování, které zde započalo již v 16. století. Dosud je v provozu výroba hraček. V obnoveném Krušnohorském domě je expozice o životě v horách.

V obci působí ústav sociální péče, vzdělávací středisko České zemědělské univerzity a instituce Environmentální vzdělávání pro život pro žáky základních a středních škol Ústeckého kraje. Úspěšnou činnost vyvíjí Občanské sdružení pro obnovu kulturních památek.

Křižany

okres Liberec

VESNICE LIBERECKÉHO KRAJE ROKU 2011

[1] Přírodní amfiteátr s kašnou, v pozadí multifunkční centrum
[2] Místní historická architektura

Obec leží na jihozápadním svahu Ještědského hřbetu v blízkosti Liberce.

V minulosti ve východní části obce převažovalo české obyvatelstvo, v západní německé. To se projevilo v typu osídlení i v lidové architektuře, z níž se zachovaly podstávkové a hrázděné domy, stojící v zahradách. V současnosti má okolní krajina rekreační charakter. Obec se skládá ze dvou samostatných částí Křižany a Žibřidice a má celkem 817 obyvatel.

O prázdninách se počet obyvatel zdvojnásobí díky chalupářům. V roce 2009 bylo vybudováno multifunkční centrum sloužící místním spolkům, přírodní amfiteátr s obecní kašnou, kde se konají koncerty a ostatní kulturní a společenské akce. Pro sportovce jsou zde vybudována víceúčelová sportoviště včetně zázemí a dětské hřiště. V obci vyvíjí činnost šest zájmových spolků. Mezi tradiční kulturní akce patří nadregionální festival „Křižanský dixieland“.

Obec usiluje o úpravu veřejných prostranství, o návrat ovocných stromů a obnovu malých vodních ploch. Postupně obnovuje kulturní památky, z nichž nejvýznamnější je kostel sv. Maxmiliána, kde v roce 2010 byly zrekonstruovány a vysvěceny čtyři okenní vitráže.

V pošumavské obci žije 723 obyvatel. Tvoří ji šest místních částí, vesniček, ležících v členité a krásné krajině. Ta si udržela svůj původní místní ráz a půvab. V Chanovicích byla v roce 2005 vyhlášena vesnická památková zóna a na ni navazuje trvalá péče o návěsní prostory, památky a lidové domy.

Dominantou obce je barokní zámek, který stojí v místě tvrze ze 13. století. Po celkové rekonstrukci zámeckého areálu je zde umístěna základní a mateřská škola, knihovna, tělocvična, informační centrum, výstavní prostory a byty. Vše při zachování původních dispozic a vzhledu. Jsou zde i dvě stálé výstavy, expozice lidových řemesel Pošumaví a galerie Nositelů tradice lidových řemesel. V areálu se celoročně konají společenské a kulturní akce. V sousedství stojí kostel s románským původem, barokní špýchar a vše je obklopeno parkem.

Nad areálem vzniká záchraný skanzen lidové architektury jihozápadních Čech.

Stovky občanů a dobrovolníků se podílejí na obnově prvků kulturní paměti krajiny. V území obce bylo obnoveno na 120 drobných památek. Vše si lze prohlédnout z nové rozhledny postavené nad Chanovicemi s mottem „Prácheňsko jako na dlani“.

Chanovice

okres Klatovy

VESNICE PLZEŇSKÉHO KRAJE ROKU 2011

[1] Pohled z parku na zámek od jihu, v pozadí kostel Povýšení sv. Kříže
[2] Pohled na západní křídlo zámku přes obnovenou vodní nádrž
[3] Barokní špýchar, dnes využívaný Vlastivědným muzeem Klatovy

Dražíč

okres České Budějovice

VESNICE JIHOČESKÉHO KRAJE ROKU 2011

1

2

3

Obec tvoří pět osad: Dražíč, Březí, Karlov-Nepomuk, Vranov a Chlum. Žije v ní 240 obyvatel. Spádovým městem je Týn nad Vltavou.

Nejvýznamnější historickou budovou je zámek, dostavěný v polovině 18. století k renesančnímu jádru bývalé tvrze. Na něj navazuje kaple sv. Mikuláše. Obě památky se opravují. V zámku bude sídlo střediska vzdělávání a setkávání mládeže z Čech a Bavorska. Kaple bude opět sloužit svému účelu.

Na návsi stojí obecní úřad, rekonstruovaný v roce 2000. Jeho součástí je Dražíčská hospoda se společenským sálem. Obnoven byl také místní pivovar Lipan, s restaurací a pěstítkou pálenic.

Obec pečuje o památnou kapli sv. Jana Nepomuckého a o řadu božích muk a křížků. Dbá na obnovu původního rázu staveb a na soulad nových staveb. V úpravách zeleně a výsadbě stromů spolupracuje zahradnictví Fellmann. Obec je připravena svými zařízeními a prostředím na rozvoj venkovské turistiky.

- [1] Zámek, v popředí kaple sv. Mikuláše
- [2] Barokní špýchar, nyní pohostinské a ubytovací zařízení
- [3] Pivovar Lipan

Domamil

okres Třebíč

VESNICE KRAJE VYSOČINA ROKU 2011

Obec leží na pomezí Českomoravské vrchoviny u Moravských Budějovic. Nejstarší historickou památkou je farní kostel sv. Prokopa s románskými základy. Je připomínán již v roce 1220, a v 18. a 19. století byl přestavěn. V interiéru se zachovaly malby ze 16. století. Před průčelím stojí socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1731.

Zástavba v obci má vesnický ráz, v řadě usedlostí zachovala tvarosloví lidového stavitelství. Obec zrekonstruovala budovy sokolovny, pošty, hasičské zbrojnice, a zdravotního střediska. Opravení a zateplení školy ovlivnilo i výuku: škola získala titul Ekoškola 2009 a 2011. Nadstavbou mateřské školy získala obec pět nájemních bytů. Pro sportovce byly postaveny nové kabiny. Rekonstrukce návsi dala obci nový vzhled.

V krajině byla restaurována boží muka z roku 1836 a olejomalby měděných desek s obrazy Madony a sv. Cyrila a Metoděje. V okolí obce se nachází několik křížků, o jejichž údržbu se starají jejich majitelé.

1

- [1] Návse se školou, kostelem sv. Prokopa a hasičská zbrojnice
- [2] Usedlost čp. 46
- [3] Usedlost čp. 61
- [4] Restaurovaná boží muka

2

3

4

Nový Hrádek

okres Náchod

VESNICE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE ROKU 2011

Městys Nový Hrádek leží na úpatí severní části Orlických hor při hranici s Polskem. Je složen ze čtyř částí: Nový Hrádek, Dlouhé, Rzy a Krahulčí. V současné době má Nový Hrádek 777 obyvatel a 434 domů, z toho je polovina rekreačních. Obec byla podhradím gotického hradu Frymburk budovaného ke konci 13. století. Ten je dnes zříceninou na okraji obce. Dalšími památkami jsou barokní kostel sv. Petra a Pavla z roku 1723, mariánský sloup z roku 1747, kaple sv. Jana Nepomuckého z roku 1756 a městská kašna z roku 1864. V obci a okolí se nachází několik pamětních křížů, božích muk a množství roubených nebo poloroubených stavení, která jsou udržována a obnovována s láskou. V centru obce je náměstí, které bylo v roce 2010 zdařile rekonstruováno a dílo bylo přihlášeno k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova.

Obec je zasazena v krásném přírodním prostředí. Okolí s dalekými výhledy láká návštěvníky v létě i v zimě. Je protkáno sítí turistických cest, lyžařských tratí a cyklostezek.

[1] Náměstí s kašnou a věží kostela

[2] Mariánský sloup a pomník obětem válek

Poříčí u Litomyšle

okres Svitavy

VESNICE PARDUBICKÉHO KRAJE ROKU 2011

Obec spolu tvoří vesnice Poříčí, Zrnětín a Mladočov. Obývá ji 460 občanů. Chráněnými památkami jsou kostel sv. Bartoloměje z poloviny 13. století a pozdně barokní fara v Mladočově. Kaple sv. Jana Nepomuckého v Poříčí z poloviny 18. století byla v r. 1994 přemístěna a obnovena. Rovněž kaple sv. Václava v Zrnětíně byla opravena.

Obec je vlastníkem budovy bývalé školy, která nyní slouží společně s přilehlým areálem jako rekreační zařízení. V obci se také nachází několik božích muk a rázovitých chalup, které se zachovaly díky péči a citu chalupářů. Budova obecního úřadu je zmodernizována. Je v ní umístěna pošta, hasičská zbrojnice, knihovna a ordinace lékaře. Rekonstrukcí historické budovy čp. 13 získala obec Centrum občanských a turistických služeb, i novou dominantu. Druhou dominantu tvoří bývalá orlovna, po opravě sloužící jako kulturní dům. Dílo bylo přihlášeno k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova. U kulturního domu bylo vystavěno dětské hřiště a víceúčelové hřiště s umělým povrchem a osvětlením.

[1] Kulturní dům

[2] Barokní fara v Mladočově

Vavřinec

okres Blansko

VESNICE JIHMORAVSKÉHO KRAJE ROKU 2011

[1] Mše při vysvěcení novostavby kaple sv. Antonína

[2] Boží muka v krajině Moravského krasu

[3] Náves ve Veselici

Obec ležící v Moravském Krasu má 832 obyvatel a je tvořena čtyřmi místními částmi: Vavřinec, Veselice, Suchdol a Nové Dvory. Byla založena v podhradí hradu Blansek v polovině 13. století. Na území obce se nacházejí vstupy do Punkevní, Kateřinské a Amatérské jeskyně.

Administrativním centrem obce je víceúčelová budova ve Vavřinci, která vznikla přestavbou bývalé školy. Je v ní umístěný obecní úřad, mateřská škola, hasičská zbrojnice, klubovna SDH, modelářská dílna, obecní knihovna a 6 bytů. Zástavba rodinnými domy ve všech místních částech má venkovský charakter. Památkami jsou kaple ve Vavřinci, kaplička na Nových Dvorech a kaple sv. Anny v Suchdole. Ve Veselici byla v roce 2007 postavena kaple sv. Antonína podle projektu Ing. arch. Moniky Sirné. V územním obvodu obce, tvořeném 3 katastrálními územími, se nacházejí ještě 3 boží muka, 2 kamenné kříže a 6 křížů litinových.

V obci vyvíjí činnost 11 spolků, z nichž dva jsou speleologické společnosti. Informační centrum a prodejní místo místních produktů se nachází ve Veselici. Nad obcí na kopci Podvrší stojí telekomunikační věž, která je také rozhlednou, provozovanou obcí.

Ke Skotnici jsou připojeny dvě dříve samostatné obce Stikovec a Skorotín. Každá ze vsí má jiný charakter. Skotnice má kompaktnější zástavbu ulicového typu, Stikovec má zástavbu rozptýlenou, ve Skorotíně je zástavba německého typu s uzavřenými dvory. V obci žije 728 obyvatel. Je v ní mateřská škola, dvě restaurační zařízení se společenskými areály s hřišti pro děti. V budově obecního úřadu je umístěna pošta a Muzeum venkovského života a zemědělství. Památkou je vodní mlýn z poloviny 19. století. Má provozuschopné zařízení. Ojedinelou památkou jsou třípatrová zděná boží muka z 1. poloviny 19. století s 12 obrazy svatých. Mezi místní památky patří kaple Panny Marie, kaple sv. Sarkandra a kaple sv. Michaela. Je zachováno několik budov původní zástavby. Nově upravená je náves s přilehlým parkem a zahrada společenského centra ve Skorotíně. Dokončuje se přírodní komunitní centrum pro seniory. Územím obce vede železniční trať a dvě regionální cykloturistické trasy. V těsné blízkosti je letiště a průmyslová zóna Mošnov.

[1] Kaplička sv. Michaela

[2] Dobová restaurace Na statku

[3] Obnovená boží muka

Sakrální stavby

Co je krásnější, než vesnice zasazená v krajině? Barvy krajiny se v průběhu roku proměňují od čerstvě zelené přes zlatou k rezaté až po bílou, zasněženou. Vesnice však drží svou stálou a pevnou siluetu, v níž střechy obydlí a hospodářství jsou protkány korunami ovocných stromů. Z jejího středu vyrůstá k nebi věž kostelíka, kapličky, či zvonice, často mezi velebnými lípami. Tito svědci dávných let jsou těmi nejcennějšími památkami vesnic. Jsou do nich vrostlé, vyzařují duchovní sílu uplynulých věků, víru a modlitby minulých generací.

Po pádu minulého režimu započal čas nápravy zanedbané péče o sakrální stavby. Na aktivním vztahu k nim – či na lhostejnosti k nim – můžeme usuzovat o stavu či kvalitě vesnického společenství. Na mnoha místech se jejich obnova stala prvořadou starostí obcí. Množství opravených historických skvostů, místních památek i drobných objektů v krajině to dokládá. Jejich znovuzrození je často dílem dlouhodobého úsilí celé obce, někdy jen několika občanů. Nebývají to vždy jen věřící, bývají jimi místní patrioti. Z mnoha příkladů obnovených svědků minulosti, které uvedly obce v přihláškách do soutěže Vesnice roku 2011 a jejího hodnocení Zlatou cihlou obnovy venkova, jsme mohli uvést jen některé. Je zřejmé, že sakrální stavby jsou duší venkova a nacházejí své vroucí opatrovníky.

Zpracovat návrh kostela či kaple je pro architekta nejvzácnější příležitostí. Je výzvou, aby prokázal své výtvarné schopnosti. Zveřejňujeme ukázky novostaveb, vytvořených pro jedinečná prostředí venkovských obcí.

Kostel sv. Jakuba v Pomezí nad Ohří

okres Cheb

Kostel sv. Jakuba Většího je jeden z nejstarších kostelů Chebska. Původní románský kostel byl přestavěn v gotice a v baroku. Obec jej dostala do vlastnictví v roce 2004 a hned započala se záchrannými pracemi, prováděnými pod restaurátorským průzkumem a dohledem. V interiéru byly objeveny historické omítky a hodnotné nástěnné malby z konce 14. století. Historická budova je nyní využívána na pořádání koncertů i jako svatební síň. Na rekonstrukci přispělo Ministerstvo kultury ČR, Karlovarský kraj, Česko-německý fond budoucnosti, INGO Casino a obec Schirnding.

Stavba byla oceněna Zlatou cihlou obnovy venkova Karlovarského kraje.

Kaple sv. Václava a Vojtěcha v Ostrově u Stříbra

okres Tachov

Kaple byla postavena na návsi v době kolem roku 1740 podle návrhu Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Je uplatněn typický půdorys sférického trojúhelníku s unikátním zastřešením a položením krytiny přímo na klenbu kaple. Interiér zdobí barokní fresky a památkově chráněný původní oltář. Obnova kaple z doby vrcholného baroka se týkala celé stavební části i restaurování umělecké výzdoby. Výjimečný prostor je využíván pro kulturní i společenské akce obce.

Projektant: ing.arch. Jitka Pohořalá, zhotovitel: STAFIKO s.r.o. K rozpočtu obce přispěla EU z Norských fondů a region Český Západ.

Kaple byla oceněna titulem Stavba roku 2010 Plzeňského kraje a Zlatou cihlou obnovy venkova.

Obnova sakrálních staveb ve Skalné

okres Cheb

Město se postaralo o obnovu historických sakrálních staveb ve svých třech částech.

Hřbitovní kostel sv. Šebestiána ve Skalné je gotickou stavbou ze 14. století, později byl přestavován. Nacházejí se zde náhrobky místních rodů z pozdní renesance a raného baroka. Po dokončení bude prostor sloužit pro kulturní pořady.

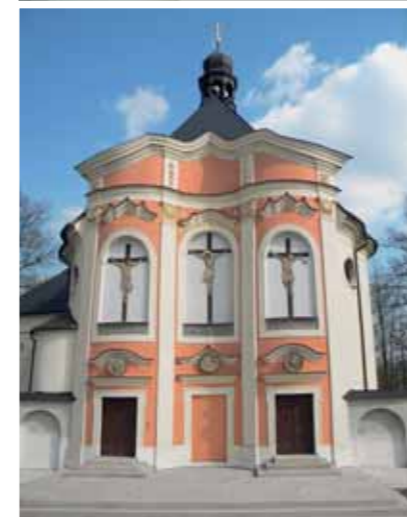
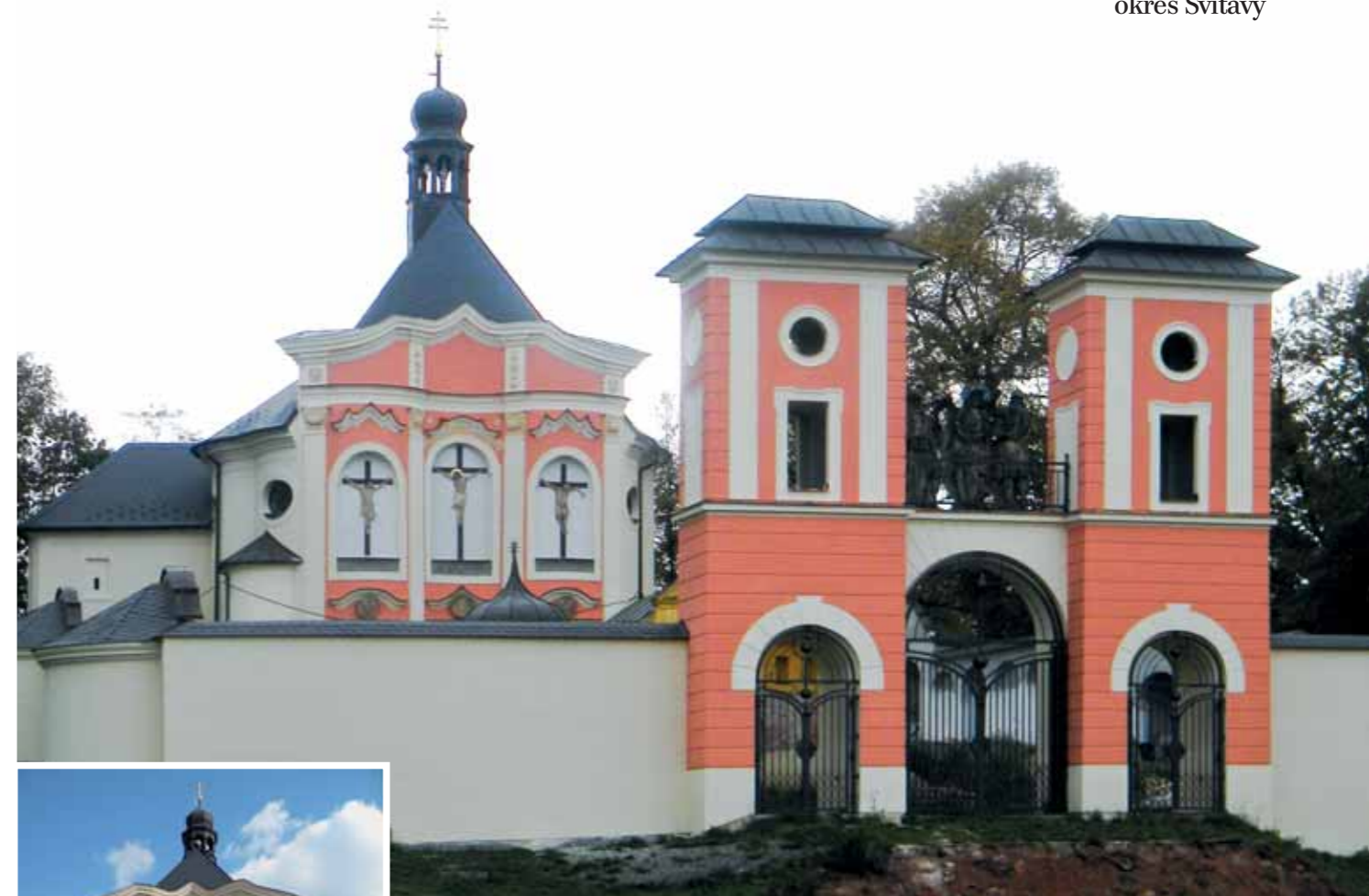
Kaplička Panny Marie ve Vonšově byla postavena v barokním duchu ve 20. letech minulého století. Značně zchátralou ji získalo město v roce 2004 s cílem její záchrany a zpřístupnění veřejnosti. Nyní již slouží věřícím i jako kulturní památka.

Kaplička v Zelené byla zasvěcena sv. Vendelínovi. Rekonstrukcí v roce 2004 byly opraveny stavební konstrukce, část výzdoby i zvon z roku 1792 z dílny chebského zvonáře Mathiase Daniela di Val.

Areál Kalvárie v Jaroměřicích

okres Svitavy

Barokní poutní komplex Kalvárie byl vybudován v letech 1713–1738. Kostel je věrnou kopií Božího hrobu v Jeruzalémě. Stavba byla realizována Jiřím Kličníkem, který patřil k okruhu Jana Blažeje Santiniho. V minulých desetiletích areál výrazně zchátral.

Úsilím Nadačního fondu, obce, Pardubického kraje i církve se podařilo zajistit finanční zdroje a provést první etapu obnovy jednoho z nejvýznamnějších poutních areálů na Moravě podle projektu Ing. Josefa Jaňáka a Karla Saláka.

Dílo bylo přihlášeno k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova.

Kostel nejsvětější Trojice v Polevsku

okres Česká Lípa

Kostel byl vystavěn dle plánů Petra Pavla Columbaniho v letech 1716–1718. Konvexně a konkávně utvářené průčelí náleží k vrcholnému baroknímu slohu. Objekt patří mezi nejvýznamnější sakrální památky širšího regionu. Na opravu kostela vyhlásila obec veřejnou sbírku. Římskokatolická farnost Polevsko získala dotaci z Programu rozvoje venkova a ze Státního intervenčního zemědělského fondu. Při opravě spolupracoval památkový ústav. Opravena byla též hrobka rodiny Handschke, stojící v areálu kostela.

Dílo bylo přihlášeno k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova.

Obnova sakrálních staveb v Hnanicích

okres Znojmo

V roce 1999 byla dokončena oprava poutního kostela sv. Wolfganga, díla vrcholné gotiky z let 1483–1498, opředeného legendami o zázračném uzdravení.

V roce 2010 obnovila obec vlastními zdroji dvanáct poničených kapliček postavených v katastru obce, oživujících vinorodou krajinu.

Dílo bylo přihlášeno k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova.

Obnovené drobné sakrální stavby

ze všech krajů

PŘIHLÁŠENÝCH K OCENĚNÍ ZLATOU CIHLOU OBNOVY VENKOVA

Janův důl

Matějov

Putinov

Bezuchov

Ploskovice

Soběkury

Čísařov

Radkov

Chlumany

Ostrov

Pitín

Svojsín

Bořetín

Vysoké Studnice

Nová Ves n. Nisou

Ždánice

Morašice

Kestřany

Datelov

Kaple Panny Marie v Jestřebí

okres Třebíč

akad. arch. Ladislav Kuba, Ing. arch. Tomáš Pilař

Nová stavba, obklopená chalupami s břizolitovou fasádou, vnáší do stávajícího prostředí esenci tradice. Klasické schéma kaple je v půdorysu pozměněno zakončením presbytáře do břitu. Střecha je specifická průhybem krokví s šindelovou krytinou. Tyto tvarové změny a oscilace na hraně mezi tradicí a novotvarem posouvají návrh do současnosti. Detaily jako zásek okna v boční stěně, hřebínek v omítce v ose štítu, robustní dveře, klika, závěs zvonu ve štítu podtrhují symbolický význam malé, ale dominantní stavby. Výstavba probíhala svépomocí, což vedlo k některým kompromisům.

Je považována za jednu z nejlepších církevních staveb vybudovaných na našem území po roce 1989.

Kaple sv. Antonína v Černé

okres Žďár nad Sázavou

akad. arch. Ladislav Kuba, Ing. arch. Tomáš Pilař

Kaple je umístěna v jižní části návsi podél toku potoka. Tvar symbolizuje dřevěnou loď, která je mírně zvednuta nad terén a jakoby odstavena na břehu potoka. Prkenný povrch stavby je akcentován několika masivními kovovými prvky z černé oceli. Nosná trámová konstrukce je tepelně izolována a pokryta vnitřním a vnějším obložení z hoblovaných palubek ze severského smrku. Střecha stavby je potlačena mírně zvýšenou atikou s kovovým lemem.

V interiéru stavby je opět dominantním materiálem dřevo na stěnách a na stropě, kontrastní materiál podlahy tvoří černé teraco. Obětní stůl je kamenný. Jediným barevným akcentem interiéru je svatostánek s dvířky z červeného skla. Veškerý mobiliář je zhotoven ze dřeva v černém laku. V rámci continuity je v kapli umístěna dřevěná socha sv. Antonína ze zrušené zámecké kaple.

Kostel Boží Lásky v Budislavi

okres Svitavy

Ing. arch. Pavol Repka, Ing. Jana Vohralíková

V kronikách obce je zachycen nesmiřitelný boj katolíků a evangelíků, kteří se pod prapory obrany své víry dopouštěli neblahých skutků. Kostel Boží Lásky je pokusem o smíření a naší naději do dnešních časů. Byl vysvěcen v roce 2005 biskupem Dominikem Dukou za účasti kněží ze všech církví. Kostel Boží Lásky byl budován jako ekumenický prostor. Tvar stavby kopíruje lidské srdce, jeho oblé stěny poskytují ochrannou náruč. Čelní prosklenou stěnou prostupuje dovnitř kostela skalní masiv, okolní příroda i volné nebe. Prostředky na stavbu věnovali občané, stavební firmy, soukromí řemeslníci a umělci, z nich mnozí pracovali bez nároku na odměnu, dále přispěla obec, město Litomyšl a Pardubický kraj.

Kaple sv. Petra a Pavla v Lipnici

okres Plzeň-jih

Ing. arch. Jan Soukup

Kaple byla umístěna na rozsáhlé návsi, která vytváří centrum obce. Stavba má kruhový půdorys o průměru 5 m a stejnou výšku s jehlancovým zastřešením. V čele kaple je zvoncový pylon pro zavěšení zvonů. Architektura navazuje proporčně a výrazem na tradice návesních kaplí. Válcová hmota vědomě opakuje tvar staročeských rotund a kruhový půdorys připomíná okrouhlicový půdorys obce, jako formy nejlépe vyjadřující pocit sousedství. Finanční prostředky poskytla sbírka občanů, město Spálené Poříčí a Plzeňský kraj. Realizace proběhla svépomocí obyvatel. Vysvěcení kaple plzeňským biskupem Františkem Radkovským se konalo 17. 9. 2006.

Kostel sv. Marie ve Zlatých Horách

okres Jeseník

Ing. arch. Tomáš Černoušek, Ing. arch. František Zajíček

Slavné historické poutní místo a duchovní centrum kraje, zvané Maria Hilfe, ležící v lesnatém pohoří Jeseníků, bylo v roce 1973 odstřeleno a srovnáno se zemí.

V roce 1998 byl kostel Panny Marie Pomocné obnoven a vysvěcen. Je pojat jako otevřená náruč, vítající poutníky a vyzářující poselství míru a lásky. Interiér kaple je propojen s vnějším prostorem, ohraničeným ambity. Půdorys kostela se svatostánkem je rovnoramenný kříž. Působivý je kontrast bílých stěn s černou břidlicí, která kryje věže a střechy.

Součástí poutního místa je též budova poutníků a farní správy. Tvar její střechy navazuje na architekturu Jesenicka.

Kostel sv. Hedviky v Darkovicích

okres Opava

Ing. arch. Josef Kupka

Obec s dvanácti sty obyvatel až donedávna využívala farní kostel se hřbitovem v Hati, vzdálený 5 km. Vedení obce rozhodlo o realizaci vlastního kostela a hřbitova se smuteční síní. Tyto stavby vytvářejí kompaktní soubor na pahorku nad vesnicí, viditelný z dalekého okolí. Dlouhé schodiště s odpočívadly evokuje „cestu do nebe.“ Interiér je střízlivý s důrazem na akustiku mluveného slova a dozvuku. Křížovou cestu vytvořil Milivoj Husák, reliéf sv. Hedviky P. Šuterová.

Stavbu kostela vedlo Sdružení římskokatolických věřících a celá stavba byla financována z darů a z veřejné sbírky. Vysvěcen byl 3. 7. 2005 ostravsko-opavským biskupem Františkem Václavem Lobkowiczem.

Kaple sv. Antonína v Hradčanech

okres Přerov

Ing. arch. Jaroslav Štěpán

Architektonické řešení kaple navazuje na sakrální stavby ve venkovském prostředí. Kaple byla přistavěna k původní zvonici z 19. století. Zvonice byla rekonstruována a tvoří hlavní vstup do kaple. Její osa je orientována ke středu návsi – ke sloupu Panny Marie Svatohostýnské. Kaple má jeden prostor s půlkruhovou absidou. Liturgický prostor je určen pro třicet věřících. Sakristie je oddělena volnou zdí. Nástup do kaple tvoří široké schodiště, bezbariérový přístup je bočním vchodem. Okolní zelené plochy byly upraveny a dosázeny okrasnými keři a květinami. Projektant hrubé stavby je Ing. Milan Ertl, projektant interiéru je Ing. arch. František Zajíček. Kaple byla vysvěcena 13.6.2010. Dílo bylo přihlášeno k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova.

Kaple sv. Antonína v Blatnici

okres Uherské Hradiště

Ing. arch. Jaroslav Meluzin, Ing. Vít Kolmačka

Poutní areál má dlouhou historii a bohatou tradici. Patří k předním duchovním a kulturním centrům na Moravě, spojeným s půvabnou krajinou a přírodou. Pro zajištění dostatečného liturgického prostoru byla na ose barokní kaple sv. Antonína postavena otevřená polní kaple se sakristií. Sedlová střecha vytváří přístřešek pro mozaiku se sv. Antonínem, umístěnou na čelním pilíři. Kapli doplňuje sousední hudební altán a budova sociálního zázemí. Areál je ozvučen, proto je využíván i pro příležitostná hudební vystoupení. Stavbu kostela vedlo Sdružení římskokatolických věřících a celá stavba byla financována z darů a z veřejné sbírky. Vysvěcen byl 3. 7. 2005 ostravsko-opavským biskupem Františkem Václavem Lobkowiczem.

Obnova, úpravy a dostavby venkovských staveb

Každá obec má svou historii a svůj vývoj, daný jejími specifickými podmínkami. Hodnota jejího prostředí je tím větší, čím více je zachováno historických stop, památných objektů, původních staveb a charakteristických detailů. Degradována je tehdy, když je postižena ranami primitivismu a necitlivosti, pohrdáním minulostí, neúctou k dědictví, či okázalou exhibicí vlastního egoismu.

Obraz vesnice svědčí o kulturním cítění a tradici obce i celé země. Nárůst soudobých požadavků na standard bydlení si vyžaduje přeměnu původních zemědělských domů. Jakkoliv je zlepšení hygienických a prostorových podmínek ve venkovských domech oprávněný, neznamená nutnost likvidace původního domu a tím i místního rázu vesnic. Prokazuje se, že módní trendy uplatňované bez tradičních stavebních kořenů jsou krátkodeché. Vedou k uniformitě, ke ztrátě jedinečnosti místa. Sousední země nám dávají příklad, že ochrana harmonického obrazu vesnice není překonaným staromilstvím, ale dokladem kultivovanosti.

Přinášíme příklady soudobého života v lidových domech, citlivého přístupu k vesnickému prostředí a nového využití historických staveb.

Lidové domy v Chodounech

okres Litoměřice

První písemná zmínka o obci je z roku 1088 a dokládá velmi rané založení vsi. Roubenka je poslední zachovalou lidovou stavbou z původní zástavby. O chráněnou památku pečuje její majitelka paní Danuše Duštírová.

Památkou je bývalá zemědělská usedlost v Lounkách čp. 13, obnovená majitelkou RNDr. Věrou Címrovou.

Kamenná zvonice, datovaná roku 1390, stojí v památkově chráněném areálu u kostela sv. Mikuláše. Při celkové obnově objektu byla opravena střecha a položena nová šindelová krytina.

[1] Obnovený dům čp. 13 v Lounkách

[2] Lidový dům v Chodounech čp. 15

[3] Obnovená zvonice v Lounkách

Lidové domy ve Vědomicích

okres Litoměřice

Příkladem vztahu k lidovému domu je replika, kterou majitelka nově postavila zcela shodnou s původním statkem.

Dominantou obce i kulturní památkou je bývalý poplužní statek. Nyní jej užívá Vyšší odborná škola a Střední odborná škola v Roudnici nad Labem.

Nová boží muka sv. Huberta byla postavena při cestě mezi lesy na vlastní náklady občanů.

Dílo bylo přihlášeno k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova.

[1] Rodinný dům čp. 6

[2] Bývalý statek, dnes škola

[3] Boží muka sv. Huberta

Selská usedlost v Partutovicích

okres Přerov

Ing. arch. Blanka Roubiková, Ing. Jiří Roubík, Ph.D

Dům čp. 35 byl postaven spolu s hospodářskými budovami kolem vnitřního dvora. Je jedním z řady dochovaných usedlostí v obci. Všechny budovy usedlosti slouží svému původnímu účelu a jsou dobře udržovány. Štuková fasáda typická pro oblast povodí Odry a Bečvy byla v minulosti odstraněna a nyní se díky vstřícnému přístupu majitelů objektu dočkala svého znovuzrození. Členění štítu bylo doplněno římsami a obloučkovým ostěním. Novodobá trojdílná okna byly zaměněna za výškově orientovaná. Krátká atika integrovala novější přístavbu do celku.

Chalupy v Zádveřicích-Rakové

okres Zlín

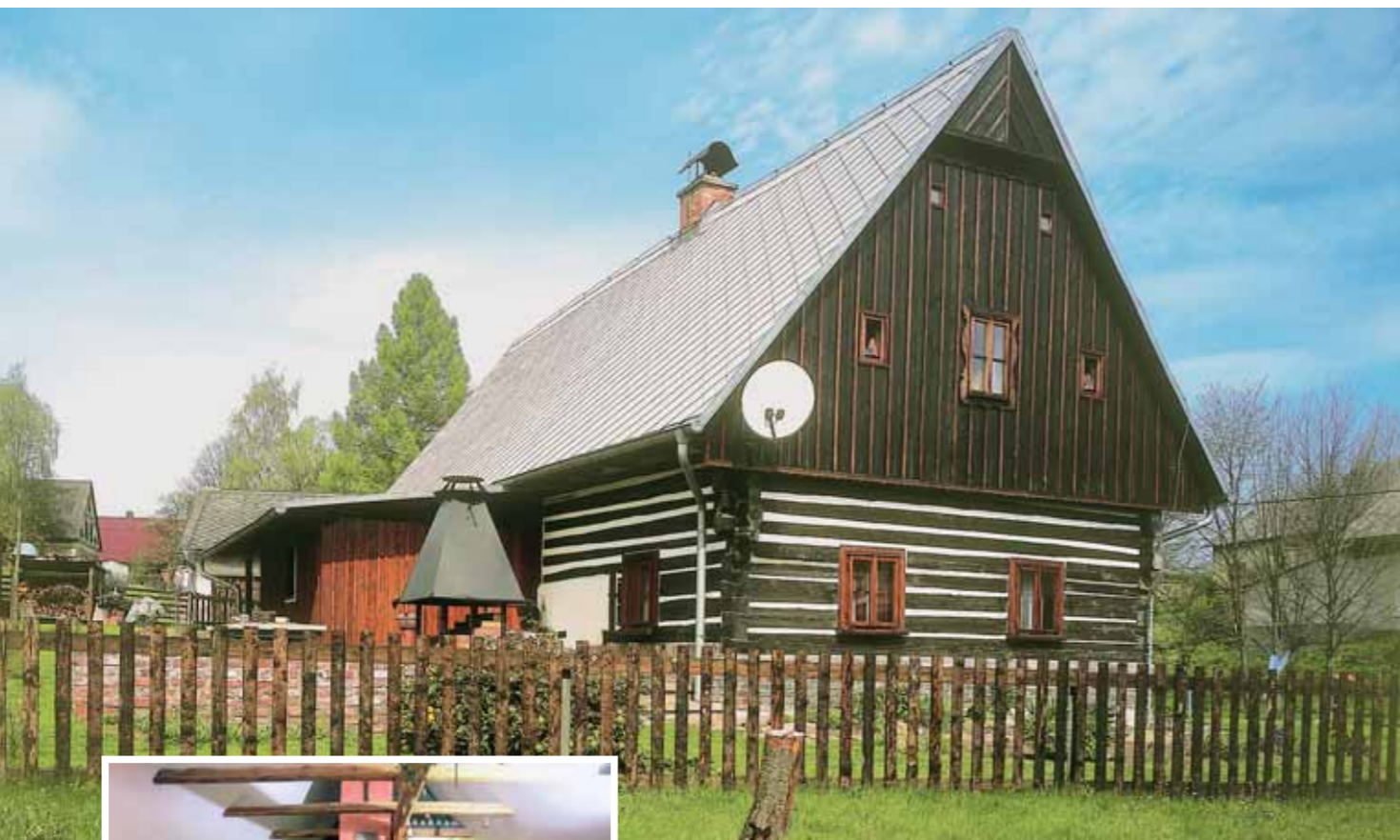
Bydlení ve valašských pasekářských chalupách má ze soudobého hlediska jedinečnou hodnotu: skýtá bydlení v krajině. Osamocená stavení ve stráních nabízejí také dálkové výhledy a relaxační prostředí. Tak je tomu i s bývalou usedlostí, která byla zpočátku využívána pro rekreační bydlení, posléze pro trvalé obývání a po čase došlo k dostavbě pro obývání rozvětvenou rodinou. Dostavba rodinného sídla dodržela původní charakter lidových staveb a poskytla vysoký standard bydlení.

Lidový dům ve Vernéřovicích

okres Náchod

Ing. arch. Bohumír Prokop

Poloroubená chalupa z roku 1853 odpovídala sudetskému podhorskému standardu v kraji adršbašských a teplických skal. K trvalému životu a práci si ji vybral architekt, jenž dříve dlouhodobě působil v Hradci Králové. Přízemí bylo upravováno s maximální pietou. Podkroví se stalo flexibilním prostorem atelieru s obývací částí. Vestavba do dalšího patra tvoří galerii, která slouží ke grafické práci. Pozornost byla věnována výtvarnému řešení stavby a jejích interiérů. Dům je inspirativním sídlem umělce, má vysokou kvalitu bydlení.

Muzeum v Lužicích u Hodonína

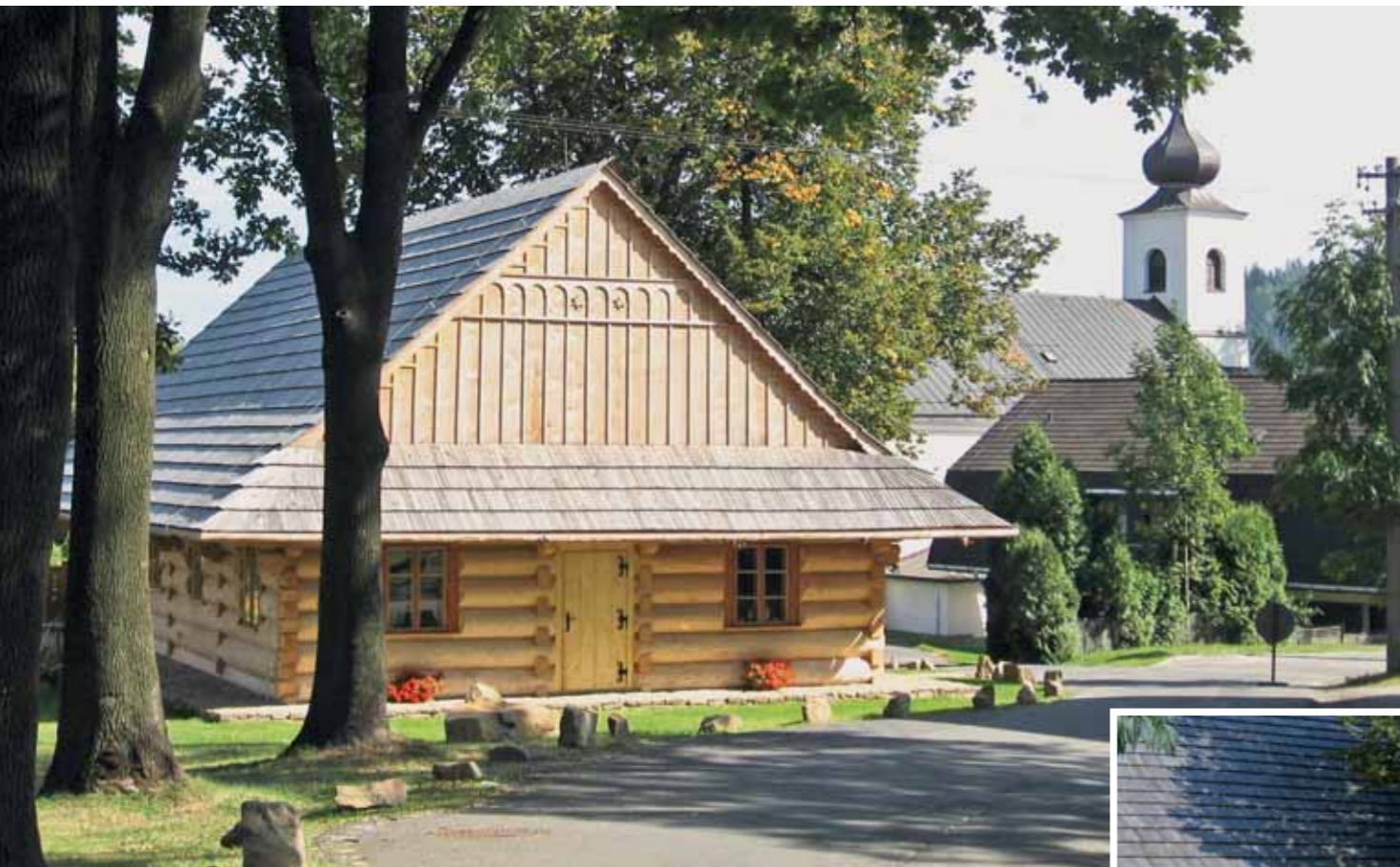
okres Hodonín

Obecní dům z konce 18. století, zvaný „kvartýr“, byl postaven v dobách povinného ubytování vojska pro případ potřeby. Sloužil také jako ošetrovna zraněných vojáků, jako škola a později jako obydlí. Jeho původní podoba zůstala zachována do současnosti s názvem „starý kvartýr“. Tato památka lidového stavitelství byla obnovena v roce 2009. Je v něm stálá expozice lidového umění a jsou tam pořádány kulturní akce a výstavy. O muzeum se stará místní muzejní spolek.

Turistické centrum v Mostech u Jablunkova

okres Frýdek-Místek

V centru obce stála od roku 1790 roubenka fojta Szotkowského. Bývalo zvykem, že fojt měl nejhezčí chalupu ve vsi. Měla originální prvky lidové architektury oblasti Karpatského oblouku. Jeho potomci v ní žili až do roku 1960. Poté fojství z gorolských časů zchátralo. Rodinné fotografie se staly podkladem k přesné replice.

Pod zručnými rukama tatranských goralů ze Zakopaného vznikla v roce 2008 dřevěnka „Na fojství“. Ta je nyní sídlem Gorolského turistického informačního centra a interaktivního centra pro poznávání a rozvíjení gorolských zvyků a tradičních řemesel.

Valašské chalupy ve Velkých Karlovicích

okres Vsetín

Lidové chalupy, chátrající u potoka v přírodním prostředí podhůří Javorníků, ztratily svůj původní účel. Naštěstí se vyskytl investor, který vystihl cennost území pro rekreaci a turistický ruch. Využil možnost obnovit stavení a přestavět je na penziony v rekreačním areálu. Výsledek je příkladem nového využití historických lidových staveb, které svou prostotou a půvabem okouzlují návštěvníky.

Muzeum ve Spáleném Poříčí

okres Plzeň-jih

Mohutný patrový kontribuční špýchar, stavěný od roku 1724, patřil k velkostatku. Do konce 20. století se v něm skladovalo obilí a poté chátal. V letech 2004–2010 prošel rekonstrukcí a nyní slouží kultuře. Je zde umístěna stálá expozice historické zemědělské techniky i unikátní výstava života a přírody na Podbrdsku. Konají se zde výstavy regionálních umělců, nejvyšší patro patří tvorbě Jiřího Wintra-Nepřaky.

Muzeum mlynářství v Býkovicích

okres Blansko

Ing. arch. Jan Tesař

Rekonstrukce Porčova mlýna byla pro současného majitele i projektanta zkušeností, když postupně odkrývali její duchovní a historickou stránku. Při průzkumu bylo v archívu nalezeno zaměření celého objektu z roku 1946 studenty architektury pod vedením profesora Kuriala. Podle něj byla rekonstrukce provedena. Do mlýna bylo zhotoveno nové mlýnské kolo na horní vodu, mlýnské složení bylo převezeno z jiného mlýna, který byl určen k demolici. Jednotlivé místnosti byly vybaveny historickým nábytkem. V podkroví byly instalovány informační panely o vývoji mlynářství a o historii mlýna. Ve dvorní části byly v bývalých chlévech vybudovány pokoje.

Muzeum v Drahanovicích

okres Olomouc

Ing. arch. Iveta Trtilková, Ing. Martina Gerhardová

Komplexní obnovou kamenné věže se podařilo zachránit a veřejnosti zpřístupnit ojedinělou historickou památku, která je pozůstatkem tvrze ze 13. až 14. století. Po rekonstrukci je v prostorách věže umístěna stálá expozice Vlastivědného muzea Olomouc a výstavní síň, v níž obec pořádá výstavy místních umělců. Úpravou zahrady a revitalizací celého komplexu vzniklo poutavé místo, kde se pořádají společenské akce, zábavné programy, koncerty i velkoplošná promítání. Konají se zde také svatební obřady. Po staletí zapomenutá, opuštěná a chátrající věž se nyní stala součástí života místních občanů.

Památník v Chelčicích

okres Strakonice

doc. akad. arch. Petr Kovář, Ing. arch. Dora Kovářová

Památník byl zřízen péčí obce a občanských sdružení Chelčic v historickém špýcharu. Stojí v nejstarší části obce, naproti kostelu. Na území obce stávaly dvě tvrze, jedna z nich v místě špýcharu. Je pravděpodobné, že při stavbě špýcharu byly použity kameny z této tvrze a že jí byla inspirována klíčová okna.

Interiérová a expoziční část rozvíjí myšlenky díla Petra Chelčického „Sieť viery pravé“. Symbolickou analogií je prostorová síť, která prostupuje celou expozicí.

Libreto expozice: PhDr. Jaroslav Boubín, CSc., Mgr. Klára Kavanová-Mušková.

Galerie ve Velkých Losinách

okres Šumperk
Ing. arch. Milan Obenaus

Prodejna a galerie ruční papírny je v samostatné budově areálu, jenž je kulturní památkou. V přízemí budovy je umístěna prodejna papírových výrobků. Půdní prostor byl rekonstruován pro galerii s vloženým mezi-podlažím. Historický dřevěný krov byl napaden dřevokaznou houbou a vyžadoval odbornou a náročnou sanaci. Rekonstrukcí byl získán prostor pro novou galerii s půvabem historického prostředí. Sanaci dřevěných konstrukcí vedla Ing. arch. T. Tzoumaszová.

Knihovna v Nýrsku

okres Klatovy
Ing. arch. Václav Hucl

Památkově chráněná budova ze 16. století, stojící na náměstí, byla původně zájezdním hostincem. Je jednou z nejstarších budov v Nýrsku. V minulém století sloužila i jako zdravotní středisko a postupně chátrala. Její záchrana probíhala v roce 2005. V současné době je v ní umístěna knihovna, muzeum Královského Hvozdu a přednáškový sál. Konají se zde kulturní pořady, výstavy, konference i přeshraniční jednání. Obnova budovy byla finančně podpořena z programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Bavorsko.

Dům dětí a mládeže ve Vlašimi

okres Benešov

Ing. arch. Ivan Hořejší a Ing. arch. Jan Hořejší

Rekonstrukce zanedbaného památkově chráněného objektu staré radnice umožnila využívat jeho prostory pro činnost domu dětí a mládeže.

Na budově byla obnovena průčelí do stavu po klasicistní přestavbě objektu včetně tvaru oken, na střeše pálená krytina. Zadní křídlo do zahrady bylo rozšířeno dostavbou rodinného centra se střešou využitou pro pochozí terasu. Původní dvůr byl zastřešen prosklenou střešou a vzniklá dvoupodlažní hala se stala jádrem dispozice. Největším prostorem domu je univerzální cvičební sál s viditelnou konstrukcí krovu.

V soudobě pojatém interiéru, navrženém Ing. arch. Aloisem Frůhaufem, jsou respektovány cenné prvky domu. V zahradě je využívána travnatá plocha, plácek pro míčové hry, prolézačky a kruhové posezení u ohniště.

Rodný dům G. Mahlera v Kališti

okres Humpolec

doc. Ing. arch. Vladimír Krátký

Rodný dům Gustava Mahlera stojí na kraji obce. Dům je hostincem s kuchyní a sálem. Cílem projektu bylo zvýraznění významu domu i posílení jeho ekonomické soběstačnosti. V objektu byly provedeny dispoziční úpravy. Interiér navrhl Jiří Pelcl.

Přístavby a kůlny domu byly odstraněny a na jejich místě bylo navrženo ubytovací zařízení. Lehká pultová střecha výrazně přesahuje stěny. Zahradní průčelí má v přízemí zed z režných cihel a v patře horizontální okenní pás. Ve dvorním průčelí je nad zdívaním přízemí navržen výrazný dřevěný obklad patra.

Projekt byl oceněn Obcí architektů Grand Prix 2004.

Radnice v Měnině

okres Brno-venkov

Ing. arch. Ladislav Vlachynský, Ing. arch. Jaromír Foretník, Ing. arch. Jiří Dřevíkovský

Bývalý velkostatek v Měnině byl postaven v první polovině devatenáctého století. Svým umístěním i velikostí patří k dominantám obce. Byl užíván zemědělským družstvem i dalšími výrobci. Budova s cihelnými klenbami měla dobrý stavební a statický stav. Nejhodnotnější části statku byly rekonstruovány. Dům bývalé správy statku byl využit jako radnice obce a z bývalé konírny se stal víceúčelový sál. Byly tak získány důstojné prostory pro samosprávu obce a pro rozšíření společenského života obce. Po dobudování areálu bude plocha dvora sloužit k pořádání trhů, výstav a oslav.

Penzion v Šubířově

okres Svitavy

Ing. arch. Petr Uhlíř

Ze zdevastované hájovny vznikla lovecká chata. Nově bylo přistavěno dřevěné zádveří a obytný prostor s krbem. Obytné přízemí vytváří jeden prostor, z něhož dřevěné spirálové schodiště vede do podkroví s ložnicemi. V sousedství stojí bývalá stodola, která je nyní dalším objektem penzionu. Ve spodní části je velká společenská místnost s krbem a francouzskými okny. Ta byla vložena do otvoru po vratech. V podkroví jsou tři ložnice. Obě ubytovací části propojuje lávka. Areál doplňuje obnovený rybník.

Tělocvična v Borech

okres Žďár nad Sázavou

Ing. Zdeněk Tulis

Základním úkolem bylo vhodně dispozičně připojit tělocvičnu ke starší budově základní školy, skloubit praktičnost se stránkou estetickou.

Sál tělocvičny s galerií a třemi řadami sedadel byl umístěn do nadzemního podlaží, sociální zázemí, posilovna a skladovací prostory do podzemního podlaží. Vstupní prosklený objekt je tvořen dřevěnou konstrukcí s plochou střešou. Tělocvična poskytuje podmínky pro pestřejší tělovýchovu i pro bohatší sportovní vyžití veřejnosti.

Škola v Pitíně

okres Uherské Hradiště

Ing. arch. Mojmír Hudec

Rekonstrukce byla součástí projektu „Přírodní materiály a obnovitelné zdroje pro rozvoj pohraniční oblasti.“

Budova byla zateplena podle kritérií pro pasivní domy. Na stěnách bylo použito zateplení z balíků slámy o síle 40 cm. Ty byly vloženy do dřevěné fošinkové konstrukce a obloženy deskami Cetris. Půdní prostor byl zateplen slaměnými balíky a uzavírací vrstvou z foukané celulózy. Nová okna mají trojskla. Pro vnitřní instalace byly použity moderní technologie.

Průčelí školy bylo pomalováno motivy, které vzešly z výtvarné soutěže dětí.

Obecní dům v Obrnicích

okres Most

Ing. arch. Vladimír Volman

Rekonstrukce budovy bývalé školy zachránila poslední historickou stavbu z původní zástavby náměstí. Využití nabízí velký společenský sál a jeho příslušenství, tělocvična, obecní knihovna, internetové centrum, klubovny pro děti, mládež a seniory. Budova byla upravena jako bezbariérová. Její rekonstrukcí byla zahájena nová etapa společenského a kulturního života obce.

Orlovna v Boleradicích

okres Břeclav

Ing. Jan Kruml, autor. arch.

Budova tělovýchovného spolku Orel byla dobudována v roce 1939. V 60. letech se stala kinosálem a v 90. letech i divadelním sálem. Ochotnické divadlo v obci má hluboké kořeny a Divadelní spolek bratří Mrštíků se vypracoval mezi přední ochotnické soubory ČR. Budova však neměla technické zázemí ani hygienické zařízení. Realizace dostavby naplnila sny souboru. Její architektonické řešení převzalo tvarosloví původní orlovně. Obě části spolu vytvářejí jednotný celek. Budova se stala dominantou obce. Kvalitní podmínky v dostavěné orlovně se příznivě projeví jak v činnosti spolku, tak i v kulturním a společenském životě obce. Projekt: Ing. Václav Cichra, interiéry Ing. arch. Jiří Bradáč

Muzeum v Jiřetíně pod Bukovou

okres Jablonec nad Nisou

Ing. arch. Jaroslav Štěpán

Vila je dílem významného jabloneckého architekta Roberta Hemmricha. Byla postavena v roce 1908 pro podnikatele Schowanka. V 30. letech byla funkcionalisticky přestavěna. Luxusně zařízená vila byla obklopena rozlehlým parkem se skleníkem, bazénem a vodotryskem.

V roce 2009 provedla obec její celkovou opravu, kterou obnovila její původní podobu. Ve vile jsou nyní umístěny expozice, týkající se místní historie, přírody, firmy Schowanek, počátků lyžování a truhlářského řemesla.

Pivovar v Dalešicích

okres Třebíč

Ing. arch. Marek Tichý

Pivovar byl založen koncem 16. století, období rozmachu zažil v 19. století. Z tohoto období zůstaly zachovány budovy do současnosti. Jejich autentický půvab sem přivedl v roce 1980 filmaře k natáčení slavných Postřižin.

Současní majitelé obnovili budovy i výrobu piva. Pro návštěvníky vybudovali ubytování v pivovarském hotelu a pro personál ubytovnu.

Soudobá architektura dostavby vytváří příjemný kontrast s historickým prostředím. Pivovar tak získal podmínky k rozšíření svých společenských a kulturních akcí.

Nové stavby

Nejčastějšími stavbami na venkově jsou rodinné domy. V malých vesnicích se dostavují v prolukách a zahradách, ve větších na vyčleněných plochách mimo intravilán obce. V okolí měst vznikají dostavby sídlištního typu. Závažným nešvarem se stalo používání projektů převzatých z katalogů rodinných domů. Tato neblahá typizace, ignorující místní ráz a zákonitosti daného staveniště, je aplikována po celé republice.

Venkovská architektura nemůže zůstat strnulá a její vývoj je potřebný. Musí však nejen splňovat soudobé požadavky na kvalitu bydlení, ale také dbát na soulad s prostředím. Tvarové experimenty, výtvarné exhibice a módní materiály na vesnici nepatří. Chtějí-li obyvatelé nových domů žít na vesnici, pak se také musí chtít stát součástí vesnického společenství.

Budovy občanské vybavenosti se stávají dominantami obcí. Jejich pojetí je závažné, protože jejich estetický účinek bude nejen ovlivňovat obraz vesnice, ale i cítění občanů. Proto je důležité, aby výběr vhodného řešení byl posuzován odborně a z variantních návrhů.

K novým stavbám ovlivňujícím panorama krajiny patří radiokomunikační věže, mnohdy spojené s rozhlednami. Skýtají nejen potěšení z výhledů do dálek, ale i příležitost k výtvarnému obohacení krajiny.

Péče o veřejná prostranství je obcemi pocítována jako prvořadá. Zkušenosti ukazují, že nejúčinnější výsledky přináší celkové koncepční řešení těchto míst. Upravené zelené plochy pro odpočinek, setkávání a dětské hry přinášejí obyvatelům největší potěchu.

Závěrem citujeme Franka Lloyda Wrighta, podle něhož se stavba stává architekturou jen tehdy, učiní-li přírodu krásnější, než byla předtím.

Rodinný dům v Machovské Lhotě

okres Náchod

Ing. arch. Aleš Příbyl

Poloroubená chalupa pro trvalé bydlení pětičlenné rodiny stojí na okraji obce v CHKO Broumovsko. Je částečně podsklepená, má obytné přízemí a podkroví. Pozemek záměrně není oplocen a stavba se tak stává součástí volné krajiny.

V přízemí je ve zděné části zádveří, síň se schodištěm do sklepa, předsíň, z níž je přístupná spíž, garáž a WC. V roubené části je světnice s kuchyňským koutem, kachlovými kamny a dřevěným schodištěm do podkroví. Podkroví obsahuje velký dětský pokoj, dvě ložnice a koupelnu s WC. Podkroví je osvětleno čtyřmi „volskými oky“ a okny ve štítech. Střecha má břidlicovou krytinu. Majitelé mají blízký a citlivý vztah ke zdejší krajině a přírodě.

Rodinný dům v Malenovicích

okres Frýdek-Místek

Ing. arch. Radim Václavík

Úkol zasadit do podhorské chráněné krajiny s mnoha omezeními moderní stavbu byl od počátku brán jako výzva. Cílem byl soudobý dům, jehož vnější forma bude přirozeně sladěna s rysy tradiční krajové architektury. Nalézt pro takovou stavbu vhodný výraz nebylo obtížné – tradiční lidová architektura má s tou moderní shodný cit pro jednoduchá a funkční řešení.

Dům byl výzvou i co do realizačních nákladů. Byly sníženy především úspornou dispozicí. Dani za nízkou cenu bylo použití některých levnějších materiálů. Na výsledném řešení se podílel stavebník, který věděl, co chce, a vedl o tom konstruktivní dialog.

Rodinný dům v Čeřeništi

okres Ústí nad Labem

Ing. arch. Pavel Plánička

Kamenný, 150 let starý dům leží v CHKO České středohoří. Je součástí historické, volně rostlé struktury obce. Rekonstrukce a dostavba domu umožňuje rekreační obývání po celý rok a budoucí trvalý pobyt stavebníka. Regenerace domu vyžadovala odstranění přístaveb mezi domem a historickými sklepy ve stráni. Zde byla realizována dostavba, která obsahuje schodiště, koupelnu, WC, technické a úložné prostory a přístup do sklepů. Dům nyní má standardní vybavení a komfort. Tvar dostavby byl zvolen neutrální, nekonkurující původnímu silnému domu. Inspirací byla dřevěná hospodářská stavení, kryté bedněné schody a ochozy, hojně se vyskytující v okolí.

Rodinný dům v Dobřeni

okres Mělník

doc. Ing. arch. Tomáš Brix

Získat dům pro bydlení na „krásném místě“ je v našich podmínkách možné snad jen přijetím nějakého již dříve užívaného místa. V tomto případě jde o pozemek s malou roubenkou z konce 19. století na okraji památkové zóny obce. K regeneraci areálu byla zvolena forma soudobé, energeticky úsporné přístavby s opravou stávajícího domku. K ní patřilo také odstranění nevhodných novotvarů a revitalizace zahrady, v níž byla ponechána kvalitní vzrostlá zeleň. Výsledná kombinace má dobré užitné a technické vlastnosti i historickou paměť a vytváří předpoklad pro další perspektivu užívání.

Rodinný dům v Roseči

okres Jindřichův Hradec

Ing. arch. Aleš Procházka

Dům pro rodinu s malými dětmi a bohatým společenským životem leží v CHKO Třeboňsko. Dispozice domu navržená do tří stran kolem atria činí formu blízkou tradičnímu statku. Atrium je rozšířeno o posezení pod pultovou střechou, které láká k pobytu na čerstvém vzduchu. Nasazení krovu přímo na strop bez nadezdívek a mírné vyložení říms jsou důležité pro dosažení tradičního výrazu. Stříška před vchodem připomínající kapličku v sobě ukrývá elektroměr a popelnici. Konstrukce domu je z tradičních materiálů.

Rodinný dům v Malé Lhotě

okres Blansko

Ing. arch. Radek Jaroušek, Ing. arch. Magdalena Rochová

Pozemek, na kterém dům vznikl, se nachází v malebné vesnici na návsi v údolí na okraji Českomoravské vrchoviny. Novostavba částečně respektuje členění původní usedlosti. Fasáda směrem do návsi má jednoduchý štít, který pak navazuje na kamenné stěny ohraničující vlastní pozemek. Hlavním cílem návrhu bylo vytvořit objekt, který by na sebe nijak neupozorňoval. Dům vychází z tvarosloví původních domů na vesnici.

Realizace získala v soutěži Grand prix obce architektů 2011 cenu za architekturu v kategorii rodinných domů.

Rodinný dům v Dnebohu

okres Mladá Boleslav

Ing. arch. Pavel Šturma

Rodinný dům stojí v CHKO Český ráj. Jeho návrh se vyvíjel. Podíleli se na něm sami majitelé, zkušení stavebníci. Dům se otevírá výhledu do krajiny. Má dvě části, dispozičně vůči sobě posunutě. Jsou kryty sedlovou zelenou střechou. Interiér plynule přechází přes krytou zpevněnou plochu do zahrady. Dům je vytápěn krbem na dřevo a větrán s rekuperací. Stěny jsou z cihelných bloků, stropy dřevěné a betonové. Na fasádách se setkávají místní pískovec a dřevěný obklad. Garáž se zázemím je zapuštěna do svahu a spojena s domem střechou. Zahradě s místními dřevinami vévodí nově vytvořené jezírko, jehož hladina na jaře a na podzim odráží sluneční paprsky na strop interiéru.

Rodinný dům v Lánově

okres Trutnov

Ing. arch. Radovan Schaufler, Ing. Jakub Roskovec

Pozemek v nadmořské výšce necelých 500 m je součástí nové obytné čtvrti Prostředního Lánova, projekt schvalovala správa CHKO Krkonoše. Dvoupodlažní podélná stavba se sedlovou střechou je částečně zapuštěna do mírného jihozápadního svahu. Dům moderními prostředky volně navazuje na lidovou architekturu krkonošského podhůří, stavební materiály (kámen, dřevo) jsou použity ve své přírodní podobě.

Rodinný dům v Lánech

okres Kladno

Ing. arch. Michal Bernard

Projekt řešil požadavky klienta na moderní dům a limity lokality, které vycházejí z tradiční lidové architektury. Jsou dány tvarem střechy, proporcemi půdorysu, orientací, materiály. Výsledkem je dialog mezi původní formou vesnických staveb a současným pohledem na architekturu a bydlení. Soudobé technologie se uplatnily i pro vytápění a větrání. Dům splňuje vysoké požadavky na úsporu energie.

Rodinný dům v Polici nad Metují

okres Náchod

Ing. arch. Viktor Vlach

Rodinný dům má být důstojným následovníkem dřevěných chalup. Stojí na okraji města, s výhledem k centru. Je rozdělen do dvou hmot – obytné a obslužné. Obytná část je dřevěná, nízkoenergetická, s tradiční formou. Důležité místnosti se otevírají na jihovýchod, hygienické zázemí je dispozičně vymezeno. Ze severu je přízemní hranol se stáním pro auta, sklady a dílna. Dům byl dokončen v roce 2009. Místní obyvatelé mu dali přezdívku „stanice lanovky“, což projektant chápe jako největší ocenění.

Rodinný dům ve Ždírci nad Doubravou

okres Havlíčkův Brod
Ing. arch. Tomáš Pavlas

Koncept domu spočívá v dialogu dvou rozdílných hmot a vytvoření privátního prostoru – atria, které je propojeno s hlavní obytnou částí i se zahradou. Garáž, technické zázemí domu a pokoj pro hosty spolu tvoří dřevěný kvádr, který od severu uzavírá pozemek. Kolmo na kvádr je hlavní obytná část domu. Dům je nízkoenergetický, vytápění teplovzdušné s rekuperací tepla, je využit zemní kolektor. Primárním zdrojem energie je elektrokotel, napojený na akumulární nádrž se solárním ohřevem na střeše.

Rodinný dům ve Všeradicích

okres Beroun
M.A. arch. Jan Šesták

Pozemek má výrazný sklon a dům komplikovaný přístup. Dům je inspirován proporcemi tradičního venkovského stavení. Obytná část je nad ložnicovou, využívá celý vnitřní prostor. Dům je rozdělen na dvě části, na pevnou, „kamennou“, tvořící podnož části lehké, dřevěné se sedlovou střechou. Obě části jsou posunuty proti sobě sledující sklon terénu.

Stěny jsou obloženy cedrovými prkny a štípanou břidlicí, střecha má měděnou krytinu. Zpevněné plochy jsou z dřevěného roštu, vnější z kamenné dlažby.

Rodinný dům v České Bříze

okres Plzeň-sever

Ing. arch. Jiří Zábran

Nový dům stojí na parcele se starou roubenicí. Zásadním rozhodnutím pro návrh bylo zachování dřevostavby. Nový dům je založen na soudobém vnímání interiéru a pokoře ke staré zástavbě. S roubenkou komunikuje nový dům pomocí kontrastu. Ona je dlouhá a vodorovně členěná, on je vysoký a svisle členěný. Ona má malá dělená okna, on má velká a abstraktně pojatá okna. Navzájem je ale spojují přírodní materiály, které spolu stárnou a srůstají se zahradou, kam se podařilo nový dům vklínit bez kácení letitých stromů. Domy propojuje dřevěný chodník.

Rodinný dům v Popovičkách

okres Praha-východ

Ing. arch. Ján Stempel

Na okraji obce přibyl k dřevěnému domku cihelný sourozenec. Oba domy společně působí jako archetypální manifest proti masové zástavbě typizovaných domů devastující české vesnice. Těžištěm návrhu je prostup domu v příčné ose. Zde vznikají dva prostory pro sezení kolem kulatého stolu – převýšený vnitřní a krytý venkovní. Návrh je inspirován průjezdnými stodolami. Obývací část je mimo toto centrum. V podkroví je klidná noční zóna. Cihelný plášť a břidlicová střešní krytina podporují tradiční výraz. Kompozice obou domů působí vzájemně vyrovnaně, rozdílný materiál na fasádách je příjemný. Obě zahrady se sjednotily v jednu a podtrhují prostotu domů.

Rodinný dům ve Veliši

okres Jičín

Ing. arch. David Kraus

Koncepce domu je obdobná, jakou má dětská kresba: maximální jednoduchost a přírodní naivita. Dům je sestaven ze dvou archetypálních vesnických domů, charakteristických kompaktním tvarem, sedlovou střechou, pravidelnými okenní otvory. Je tvořen dvojicí objemů, jež se navzájem doplňují i jsou vůči sobě v kontrastu. Tuto dvojici doplňuje přístavek garáže s lehkou otevřenou konstrukcí. Obývací prostor je osvětlen ze všech čtyř světových stran. Řešení vytváří otevřenou a členitou formu domu. Dům je umístěn v těžišti pozemku a je z něj vidět věž kostela, sad, historickou rozhlednu.

Rodinný dům v Jaroměřicích

okres Svitavy

prof. Ing. arch. Zdeněk Fránek

Rodinný domek stojí v severozápadním cípu zahrady renesanční radnice obce Jaroměřice. Architektura objektu radnice, její dřevěný arkýř, se svým výrazem podepsala na řešení části objektu rodinného domu obdobnými motivy dřevěných arkýřů. Domek je betonovým futrálem, do nějž je vsunuto dřevěné obytné pouzdro. Progresivní pohledový beton chrání a i je chráněn poctivou tesařinou. Dům osazený na dramatické hraně svahu tělo morfologie plně využívá. Bydlení pro stavebního inženýra a jeho pětičlennou rodinu svým rostlým uspořádáním pokojíků i volným obytným prostorem připomíná mikrovesnici.

Rodinný dům v Březí

okres Písek

Ing. arch. Aleš Brotánek

Dvougenerační dům má menší bezbariérový byt v přízemí, v patře byt pro mladou rodinu. Disproporce v požadavcích na prostory vedly k návrhu zvlněné zelené střechy domu, vynořující se ze svahu. Na ni navazuje linie objektu hospodářského zázemí. Mezi oběma objekty je polouzavřený intimní dvorek. Energeticky úsporný dům má vlastní likvidaci odpadních vod.

Rodinný dům v Rudolfově

okres České Budějovice

Ing. arch. Stanislav Kovář

Rodinný dům je koncipován jako enviromentální a nízkoenergetický. Jeho architektonické tvarosloví vychází z jihočeského lidového domu. Má tradiční barevnost, střechu ve sklonu 45° s pálenou krytinou. Pozemek je ohraničen bílými zdmi, ukončenými pálenou krytinou, a plaňkovými ploty. Zahrada domu má přírodní styl: nejsou vymezeny jednotlivé funkční části, ty se vzájemně prolínají. Je zde vodní koupací biotop, louka, sad, travnaté hřiště, květinové, bylinkové a zeleninové záhony a výběhy pro zvířata. V celém areálu jsou uplatněny oživující prvky autorské skleněné plastiky. Zahradě byla udělena v červenci 2010 v rámci česko-rakouského projektu plaketa „Ukážková přírodní zahrada“.

Obecní dům v Rohově

okres Opava

Ing. arch. Karel Komárek

Multifunkční budova se skládá ze dvou částí. V přízemí první části jsou kanceláře obecního úřadu s příslušenstvím a velká garáž. V poschodí je společenský sál pro více než 100 osob. V druhé části budovy je umístěno zázemí pro zaměstnance obce a dvě garáže. V patře je umístěna klubovna, knihovna s internetem a archiv obecního úřadu. Obě tyto budovy spojuje prosklený foyer. Před objektem je zřízeno sedm parkovacích míst. Budova má bezbariérový přístup.

Stavba se stala Stavbou roku 2010 Moravskoslezského kraje a byla oceněna Zlatou stuhou obnovy venkova MSK v kategorii novostaveb.

Dům s pečovatelskou službou v Kněžicích

okres Nymburk

prof. Ing. arch. Jaroslav Sýkora, DrSc.

Dům s pečovatelskou službou pro seniory byl postaven v centru obce, v blízkosti kostela i školy. Má půdorys uzavřeného dvorce s vnitřním zeleným dvorem či atriem, do něhož se vchází jedinou vstupní branou. Dům obsahuje 20 malometrážních bytů (dva byty pro tělesně postižené), dále ordinaci lékaře, společenský salonek, který je také užíván obcí, a pavilon služeb. Dům má venkovský charakter a navazuje na atmosféru bývalého selského statku, na jehož místě je postaven. Jeho obyvatelé se v něm cítí jako doma.

Dílo bylo přihlášeno k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova.

Galerie v Novém Hrozenkově

okres Uherský Brod
Akad. arch. Libor Sošák

Dům v centru obce býval kovárnou i obchodem a značně zchátral. Nový majitel jej přestavěl pro stálou expozici výtvarného umění. Galerie byla slavnostně otevřena v roce 2011. Je v ní stálá výstava valašských umělců. Součástí galerie je japonská zahrada s odborně provedenou výsadbou bonsajových stromů, která má vysokou estetickou hodnotu. Prováděcí projekt zpracoval Ing. Karel Palička, zahradu vysázel Ing. Miroslav Škrabal.

White Gallery v Osíku u Litomyšle

okres Svitavy
Ing. arch. Jiří Krejčík, Mgr. A. Martin Janda

White Gallery je název galerie a deponiáře obrazů a prací na papíře Ludmily Jandové. Objekt je navržen do malebného zákoutí meandrujícího potoka v sousedství ateliéru, ve kterém manželé Jandovi žili. Architektonický koncept White Gallery byl veden snahou o použití současných výrazových prostředků a současného materiálového řešení. Stavba je orientována proskleným vstupním portikem na sever. Obvod budovy lemují stěny s minimálním prosklením. Proti přímému slunečnímu záření jsou chráněny předsunutím střešní desky. Budova, která je určena k uchování cenností na papírovém podkladě, je unikátním příkladem z hlediska koncepce klimatologie. Galerie slouží k prezentaci díla autorky, ale zejména k pořádání výstav.

Rozhledna v Chanovicích

okres Klatovy

Ing. arch. Jiří Kučera

Myšlenku vystavět rozhlednu inicializovalo občanské sdružení Panoráma.

Pro stavbu byl zvolen vrchol kopce Chlum, protože skýtá výhled na celou Šumavu i vnitrozemí a je snadno dostupný pro pěší turisty lesní cestou.

Rozhledna je zděná z betonových cihel. Její věž má dvě ustupující části čtvercového půdorysu. Helmici věže tvoří osmiboký vyhlídkový prostor, zastřešený dřevěným osmibokým jehlanem. Schodiště je kovové. Stavba je realizována bez nutnosti kácení lesního porostu.

Stavbu prováděly firmy a řemeslníci z blízkého okolí, stovky občanů přispěly bezplatnou dobrovolnou prací a finanční podporou.

Rozhledna v Hrubém Jeseníku

okres Nymburk

prof. Ing. arch. Jaroslav Šafer, Ing. arch. Oldřich Hájek

Stanice radiotelefonní sítě má betonový stožár vysoký 50 m, který nese vysílací antény a je kombinován s rozhlednou. Pro autory bylo primární úlohou najít vhodný způsob souznění stožáru s krajinou. K řešení této úlohy přispělo rozhodnutí umístit technologii pod zem tak, aby se nekřížil pohyb veřejnosti s operátory. Věž je ukotvena do krajiny vytvořeným pahorkem. Z něho vyrůstají tři masivní desky soklu z lomového kamene, které poutají věž k zemi. Vlastní rozhledna je ocelová příhradovina kombinovaná s plochami dřevěných lamel. Projekt Ing. A. Marek, Ing. K. Chlupáč, řízení stavby Ing. O. Hrubý.

Rozhledna v Nové Vsi nad Nisou

okres Jablonec

Ing. arch. Ivan Vorel

Na oblíbené hřebenové turistické trase na Novoveském vrchu se podařilo skloubit záměr telekomunikační firmy vystavět přivaděč se záměrem obce získat rozhlednu. Dílo bylo dokončeno v roce 2007. Rozhledna stojí ve výšce 676 m n. m., celková výška věže je 35 m. Nosnou část věže tvoří montovaný trubkový stožár o průměru 2,4 m, po jehož obvodu je vedeno schodiště. Rozhledna byla nazvána „Nisanka“ podle nedalekého pramene řeky Nisy. Patronem rozhledny je folklorní soubor Nisanka z Jablonce nad Nisou.

Rozhledna ve Vavřinci

okres Blansko

Ing. Jan Tomčala

Na nejvyšším kopci obce, zvaném Podvrší, stávala ve výšce 590 m n. m. dřevěná rozhledna do roku 1947.

V roce 2001 zde byla uvedena do provozu telekomunikační věž, která je zároveň rozhlednou. Na nosném železobetonovém stožáru je vedeno ocelové schodiště pro výstup na vyhlídkový ochoz ve výšce 32 m, který se nachází v nadmořské výšce 621 m. Z něho jsou nádherné výhledy na Moravský kras, Dražanskou vrchovinu, Českomoravskou vysočinu i na chladicí věže Dukovanské jaderné elektrárny.

Rozhlednu provozuje obec Vavřinec. Stala se místem pořádání různých akcí, které v jejím areálu pořádá sdružení Veselická kaplička.

Úpravy prostranství v Sehradicích

okres Zlín

Ing. Kateřina Tuzarová

Úprava zanedbaného pozemku po bývalé točně autobusu uprostřed obce vyčlenila obslužnou komunikaci, oddělila parkoviště zelení a obnovila alej kolem potoka Štávnice. V zeleni byla umístěna zrestaurovaná boží muka, která stávala zanedbaná na soukromém pozemku.

Obnovená boží muka podnítila občany k uskutečnění idylického snu – obnovy původní zvonice z roku 1727. Podle návrhu odborníka a zachránce několika valašských dřevěnic zvonici sestavili zruční tesaři z trámů pocházejících přímo z obecního lesa. A zvon z roku 1914, který se jediný zachoval, oznamuje opět svým čistým tónem čas, jako v dobách minulých.

Úpravy prostranství v Otaslavicích

okres Prostějov

Ing. arch. Iveta Trtílková

Iniciátorem vzniku reprezentativního veřejného prostranství obce v nevyužitě farní zahradě byl farář Mgr. Petr Hofírek.

V dolní části zahrady byla navržena letní scéna, oddělená od užitkové části stěnou. Ta ohraničila jeviště, které je spirálového tvaru, stejně jako opěrné sedací zídky ve svahu. Linie novotvarů, chodníků a výsadeb jsou měkce zaoblené. Kompozice zahrady ve svažitém terénu sleduje dvě linie: linii hravého života, která se odvíjí ve vlnitých motivech keřových a trvalkových skupin, a linii pietní, meditativní, která putuje svažitým terénem až k hlavní dominantě zahrady – dřevěnému kříži.

Do prostoru vede bezbariérový přístup z ulice. Chátrající renesanční pavlávka a můstek ke kostelu byly opraveny a bylo vybudováno dětské hřiště. Celý areál se stal působivým prostředím, hojně občany využívaným.

Lávka pro pěší v Hroznětíně

okres Karlovy Vary

Ing. Vladimír Kvita

V roce 2009 byla předána do užívání lávka pro pěší přes řeku Bystřici. Pro část obce zkrátila pěší spojení k silnici na Merklín. Slouží především občanům a zajišťuje bezpečnost jejich dětí při cestě do školy. Tato dřevěná, zastřešená lávka má svou inspiraci v obdobných lidových stavbách.

Dílo bylo oceněno Zlatou stuhou obnovy venkova Karlovarského kraje v kategorii Novostavby.

Úpravy prostranství ve Velké Losenici

okres Žďár nad Sázavou

Ing. Michal Veselý

O úpravu veřejných ploch v lokalitě rodinných domků Pod Peperkem se starají místní občané. Také se zde pravidelně scházejí u ohničku. A zde se zrodil nápad postavit nějakou drobnou stavbu, kde by bylo možné rozdělát si oheň na závěsném ohništi. Jeden z občanů navrhl altán z ohýbaného dřeva, zastupitelé jeho návrh schválili, místní tesaři jej vyrobili a většina místních přiložila ruku k dílu. Stavba přispívá k družnému setkávání zdejších občanů.

Dílo bylo oceněno Zlatou cihlou obnovy venkova kraje Vysočina v kategorii Novostavby.

Úprava návsi v Hodicích

okres Jihlava

Ing. arch. Milan Nytra, Ing. arch. Hana Nytrová, Ing. arch. Lucie Kostková

Obec pořídila architektonicko-urbanistickou studii revitalizace centrální části obce. Ta přinesla ucelenou vizi, kterou obec postupnými kroky uvádí v život. V roce 2010 tak byla realizována první etapa projektu, kterou je přestavba požární nádrže na rybník s brouzdalištěm a dřevěnými lávkami, s navazujícím dětským hřištěm a s místy pro posezení. Staré parkoviště bylo proměněno v hřiště pro in-line bruslaře a pro společenské akce. Postavena byla nová zastávka MHD. Občané, zejména děti, nyní návěs hojně využívají.

Koupaliště ve Zdechově

okres Vsetín

Ing. arch. Miroslav Moll

Areál zdejšího koupaliště vždy patřil k nejvíce navštěvovaným zařízením v údolí. Jeho stavebně technický stav však již neodpovídal hygienickým a technickým normám. Díky finanční podpoře Regionálního operačního programu Střední Morava byla v červnu 2010 dokončena komplexní rekonstrukce areálu koupaliště a výstavba zcela nového sportovního zázemí – víceúčelového hřiště. Již první koupací sezóna potvrdila oprávněnost náročné investice. Většina návštěvníků kladně hodnotí útulnost celého areálu a jeho citlivé zasazení do valašské přírody. Dílo získalo cenu Stavba roku 2010 Zlínského kraje a oceněno Zlatou cihlou obnovy venkova Zlínského kraje v kategorii novostaveb.

Úpravy prostranství v Drmoulu

okres Cheb

Ing. Vladimír Dufek

Veřejné prostranství ve středu obce bylo třeba zásadně upravit. Projekt nazvaný Regenerace zeleně obce byl realizován za finanční podpory Evropské unie, Státního fondu životního prostředí a obce. Rybník byl vyčištěn, k němu bylo přistavěno vyhlídkové molo s altánem, dětským hřištěm, plochy zeleně byly upraveny a dosázeny okrasnými stromy a keři. Bylo tak vytvořeno místo pro setkávání občanů.

Obec byla v soutěži Vesnice roku 2011 oceněna „Zelenou stuhou“.

Úpravy prostranství v Dešenicích

okres Klatovy

Ing. arch. Olga Tausingerová, Ing. Josef Krause, Irena Mádlová

Zarostlé rumišťe a zavezený rybník v centru obce byly přeměněny v oddechovou zónu. Byla vybudována dvě jezírka s romantickými zákruty, s břehy obloženými kamenem, s vloženým molem a lávkami, kolem byly vysázeny stromy a keře, osazeny lavičky a zřízeno pítko. Také bylo vybudováno dětské hřiště. Relaxační území má přírodní ráz a vede jím poznávací stezka s informačním systémem. Vytvořené centrum odpočinku a poznání bylo nazváno Mokrouš.

Dílo bylo přihlášeno k ocenění Zlatou cihlou obnovy venkova.

Památník zaniklých obcí v Perštejně

okres Chomutov
Ing. arch. Jaroslav Pachner

Na louce jižních krušnohorských svahů v Perštejň vznikla okolo pískovcového smírčího kříže symbolická skupina tvořená přírodními kameny i kamennými sloupky bývalých plotů ze zaniklých obcí. Památník je vzpomínkou na 107 obcí, které na Chomutovsku zanikly důlní těžbou, zatopením vodními díly, anebo likvidací ve vojenském prostoru a v hraničním pásmu. Památník byl realizován díky obecně prospěšné společnosti „Zaniklé obce a města Chomutovského okresu“.

Boží muka ve Všeni

okres Semily
Mgr. Michal Vitanovský, akademický sochař

Návštěvníka obce vítá na křižovatce silnice a polní cesty nově vytvořená boží muka, zvaná Bene ambula – Jdi v dobrém. Umělecké dílo je orientováno tak, aby v den jarní a podzimní rovnodennosti procházel paprsek zapadajícího slunce tělem Ukřižovaného. To je vytvořeno z hutního skla a slunce je rozzář. Symbolika božích muk je zaměřena ke šťastným cestám a návratům.

Dílo bylo oceněno Zlatou cihlou obnovy venkova Libereckého kraje v kategorii novostaveb.

Summary

Faces of Countryside – Rural Buildings 2011

This book is the second publication of a recently established edition. Its purpose is to annually highlight impressive constructions in which professional knowledge is combined with an ethical attitude to the rural environment and to publish the examples to inform the general public.

The book contains four parts. The first introduces villages which have won the competition “The Village of the Year” in the individual regions. The second part deals with reconstructed or newly built sacral buildings. The third part shows samples of reconstructed cottages and other renovated village buildings, which have often found a new use. The fourth part brings examples of newly constructed family homes and public buildings as well as new landscaping of public areas.

The Ministry for Regional Development supports the edition with a grant from the programme “The Support of the Countryside Renewal”. The contractor of the book is the village of Bělotín.

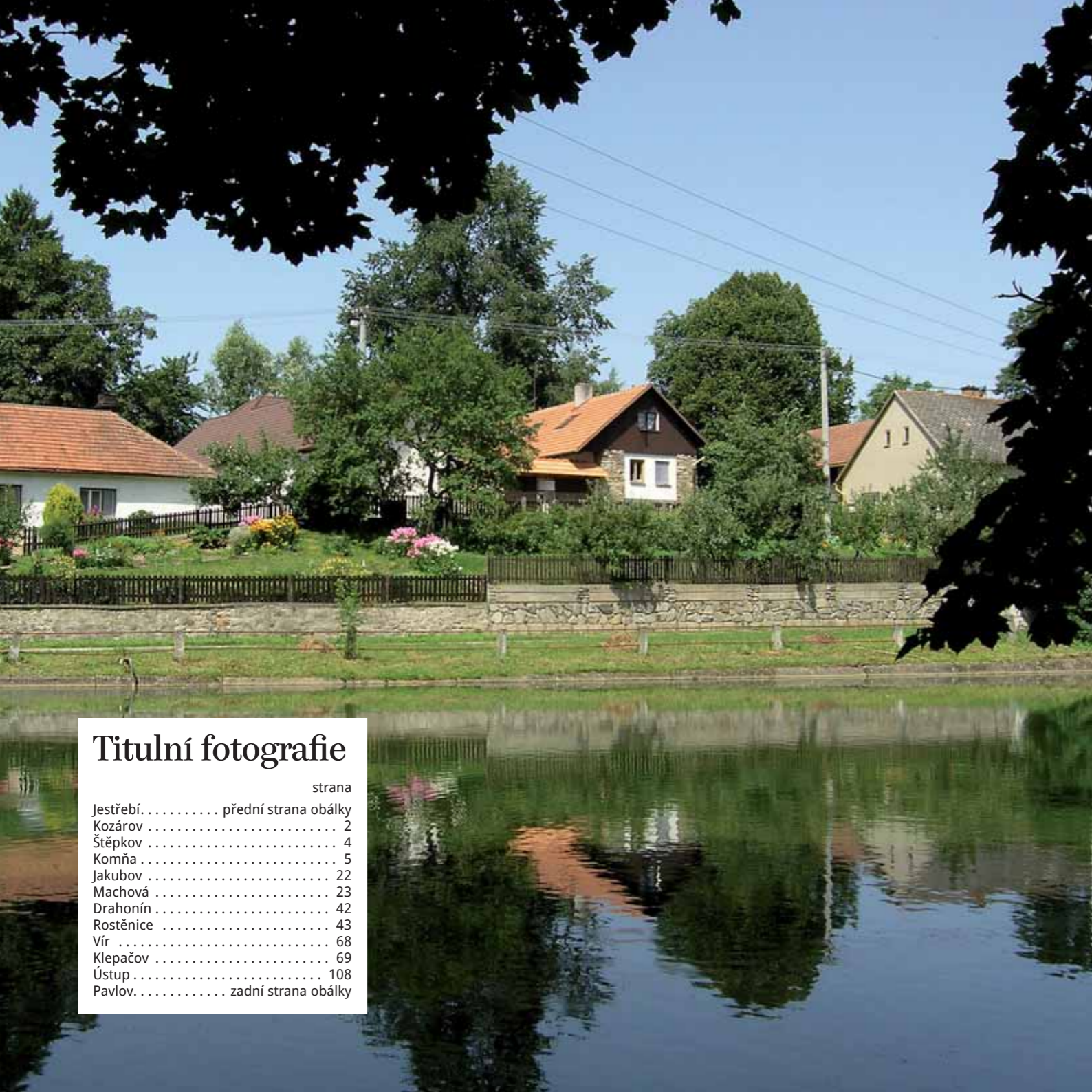
Zusammenfassung

Das Landgesicht – Ländlich Bauten des Jahres 2011

So heißt dieses Buch, das das zweite Teil der gerade gegründeten Edition bildet. Derer Ziel ist es, Jahr für Jahr auf wirkungsvolle Beispiele der Bauten aufmerksam zu machen. Hier verbanden sich Fachkenntnisse mit der ästhetischen Einstellung gegenüber der ländlichen Umwelt mit dem Ziel, die Öffentlichkeit zu informieren.

Das Buch besteht aus vier Teilen. Im ersten Teil werden die Gemeinden vorgestellt, die im Wettbewerb „Das Dorf des Jahres im Dorferneuerungsprogramm“ in einzelnen Kreisen gewannen. Das zweite Teil beschäftigt sich mit den wiederaufgebauten und neuen sakralen Gebäuden. Das dritte Teil zeigt Beispiele der erneuerten Volkshäuser, die Rekonstruktionen der Landbauten und neue Ausnützung der historischen Bauten. Das vierte Teil wird neuen Einfamilienhäusern, Bauten der bürgerlichen Ausstattung und der Instandsetzung der öffentlichen Flächen gewidmet.

Die Edition wird durch die Dotation von dem Ministerium für die Regionalentwicklung aus dem Programm „Die Förderung der Erneuerung des Landes“ unterstützt. Herausgeber des Buches ist die Gemeinde Bělotín.

Titulní fotografie

	strana
Jestřebí.....	přední strana obálky
Kozárov	2
Štěpkov	4
Komňa	5
Jakubov	22
Machová	23
Drahonín	42
Rostěnice	43
Vír	68
Klepačov	69
Ústup	108
Pavlov.....	zadní strana obálky

Autoři staveb

	strana
Ing. arch. Michal Bernard	78
doc. Ing. arch. Tomáš Brix	73
Ing. arch. Aleš Brotánek	86
Ing. Václav Cichra	65
Ing. arch. Tomáš Černoušek	38
Ing. arch. Jiří Dřevíkovský	60
Ing. Vladimír Dufek	102
Ing. Milan Ertl	40
Ing. arch. Jaromír Foretník	60
prof. Ing. arch. Zdeněk Fránek	85
Ing. Martina Gerhardová	54
Ing. arch. Oldřich Hájek	93
Ing. arch. Ivan Hořejší	58
Ing. arch. Jan Hořejší	58
Ing. arch. Václav Hucl	56
Ing. arch. Mojmír Hudec	63
Ing. Josef Jaňák	27
Mgr. A. Martin Janda.....	91
Ing. arch. Radek Jaroušek.....	75
Ing. Vít Kolmačka	41
Ing. arch. Karel Komárek	88
Ing. arch. Lucie Kostková	100
doc. akad. arch. Petr Kovář	55
Ing. arch. Stanislav Kovář.....	87
Ing. arch. Dora Kovářová	55
doc. Ing. arch. Vladimír Krátký	59
Ing. arch. David Kraus	84
Ing. Josef Krause	103
Ing. arch. Jiří Krejčík	91
Ing. Jan Kruml, autor. arch.	65
akad. arch. Ladislav Kuba.....	34, 35
Ing. arch. Jiří Kučera	92
Ing. arch. Josef Kupka	39
Ing. Vladimír Kvita	98
Irena Mádlová	103
Ing. arch. Jaroslav Meluzín	41
Ing. arch. Miroslav Moll	101
Ing. arch. Milan Nytr.....	100
Ing. arch. Hana Nytrová	100
Ing. arch. Milan Obenaus.....	57
Ing. arch. Jaroslav Pachner	104
Ing. arch. Tomáš Pavlas	80
Ing. arch. Tomáš Pilař.....	34, 35
Ing. arch. Pavel Plánička	72
Ing. arch. Jitka Pohořalá	25
Ing. arch. Aleš Procházka	74
Ing. arch. Bohumír Prokop.....	48
Ing. arch. Aleš Přebyl.....	70
Ing. arch. Pavol Repka	36
Ing. arch. Magdalena Rochová	75

	strana
Ing. Jakub Roskovec	77
Ing. Jiří Roubík, Ph.D.	46
Ing. arch. Blanka Roubíková	46
Karel Salák.....	27
Ing. arch. Radovan Schaufler.....	77
Ing. arch. Monika Sirná	20
Akad. arch. Libor Sošťák.....	90
Ing. arch. Jan Soukup	37
Ing. arch. Ján Stempel	83
prof. Ing. arch. Jaroslav Sýkora, DrSc.....	89
prof. Ing. arch. Jaroslav Šafer	93
M.A. arch. Jan Šesták	81
Ing. arch. Jaroslav Štěpán.....	40
Ing. arch. Pavel Šturma	76
Ing. arch. Olga Tausingerová	103
Ing. arch. Jan Tesař	53
Ing. arch. Marek Tichý	67
Ing. Jan Tomčala	95
Ing. arch. Iveta Trtílková	54
Ing. arch. Iveta Trtílková.....	97
Ing. Zdeněk Tulis	62
Ing. Kateřina Tuzarová	96
Ing. arch. Petr Uhlíř	61
Ing. arch. Radim Václavík	71
Ing. Michal Veselý	99
Mgr. Michal Vitanovský	105
Ing. arch. Viktor Vlach	79
Ing. arch. Ladislav Vlachynský	60
Ing. Jana Vohralíková	36
Ing. arch. Vladimír Volman	64
Ing. arch. Ivan Vorel	94
Ing. arch. Jiří Zábran	82
Ing. arch. František Zajíček	38, 40

Autoři fotografií

Foto z archivu obcí.
Foto z archivu autorů staveb.

Ivo Dvořák	titulní strana obálky, 34
Jan Kruml.....	zadní strana obálky, 5, 6, 7, 10, 11, 17, 41, 43, 47, 49, 51, 59, 60, 65, 67, 68, 69
Jaroslav Horák.....	2, 42
Filip Šlapal	75
Ondřej Polák	77
Petr Králík	103

Úvod	3	Dům dětí a mládeže ve Vlašimi	58
ČÁST 1 – VESNICE ROKU 2011	5	Rodný dům G. Mahlera v Kališti	59
Komňa	6, 7	Radnice v Měnině	60
Hlavenec	8, 9	Penzion v Šubířově	61
Skalička	10, 11	Tělocvična v Borech	62
Vintířov	12	Škola v Pitíně	63
Nová Ves v Horách	13	Obecní dům v Obrnicích	64
Křižany	14	Orlovna v Boleradicích	65
Chanovice	15	Muzeum v Jiřetíně pod Bukovou	66
Dražič	16	Pivovar v Dalešicích	67
Domamil	17	ČÁST 4 – NOVÉ STAVBY	69
Nový Hrádek	18	Rodinný dům v Machovské Lhotě	70
Poříčí u Litomyšle	19	Rodinný dům v Malenovicích	71
Vavřinec	20	Rodinný dům v Čeřeništi	72
Skotnice	21	Rodinný dům v Dobřeni	73
ČÁST 2 – SAKRÁLNÍ STAVBY	23	Rodinný dům v Roseči	74
Kostel sv. Jakuba v Pomezí nad Ohří	24	Rodinný dům v Malé Lhotě	75
Kaple sv. Václava a Vojtěcha v Ostrově u Stříbra	25	Rodinný dům v Dnebohu	76
Obnova sakrálních staveb ve Skalné	26	Rodinný dům v Lánově	77
Areál Kalvárie v Jaroměřicích	27	Rodinný dům v Lánech	78
Kostel Nejsvětější Trojice v Polevsku	28	Rodinný dům v Polici nad Metují	79
Obnova sakrálních staveb v Hnanicích	29	Rodinný dům ve Ždírci nad Doubravou	80
OBNOVENÉ DROBNÉ SAKRÁLNÍ STAVBY		Rodinný dům ve Všeradicích	81
Janův Důl, Matějov, Putimov, Bezuchov	30	Rodinný dům v České Bříze	82
Ploskovice, Soběkury, Císařov, Radkov, chlumany, Ostrov	31	Rodinný dům v Popovičkách	83
Pitín, Svojsín, Bořetín, Nová Ves nad Nisou, Ždánice, Morašice	32	Rodinný dům ve Veliši	84
Vysoké Studnice, Kestřany, Datelov	33	Rodinný dům v Jaroměřicích	85
Kaple Panny Marie v Jestřebí	34	Rodinný dům v Březí	86
Kaple sv. Antonína v Černé u Měřína	35	Rodinný dům v Rudolfově	87
Kostel Boží Lásky v Budislavi	36	Obecní dům v Rohově	88
Kaple sv. Petra a Pavla v Lipnici	37	Dům s pečovatelskou službou v Kněžicích	89
Kostel sv. Marie ve Zlatých Horách	38	Galerie v Novém Hrozenkově	90
Kostel sv. Hedviky v Darkovicích	39	White Gallery v Osíku u Litomyšle	91
Kaple sv. Antonína v Hradčanech	40	Rozhledna v Chanovicích	92
Kaple sv. Antonína v Blatnici	41	Rozhledna v Hrubém Jeseníku	93
ČÁST 3 – OBNOVA, ÚPRAVY A DOSTAVBY VENKOVSKÝCH STAVEB	43	Rozhledna v Nové Vsi nad Nisou	94
Lidové domy v Chodounech	44	Rozhledna ve Vavřinci	95
Lidové domy ve Vědomicích	45	Úpravy prostranství v Sehradicích	96
Selská usedlost v Partutovicích	46	Úpravy prostranství v Otaslavicích	97
Chalupy v Zádveřicích-Rakové	47	Lávka pro pěší v Hroznětíně	98
Lidový dům ve Verněřovicích	48	Úpravy prostranství ve Velké Losenicí	99
Muzeum v Lužicích u Hodonína	49	Úpravy prostranství v Hodicích	100
Turistické centrum v Mostech u Jablunkova	50	Koupaliště ve Zděchově	101
Chalupy ve Velkých Karlovicích	51	Úpravy prostranství v Drmoulu	102
Muzeum ve Spáleném Poříčí	52	Úpravy prostranství v Dešenicích	103
Muzeum mlynářství v Býkovicích	53	Památník zaniklým obcím v Perštejně	104
Muzeum v Drahanovicích	54	Boží muka ve Všeni	105
Památník v Chelčicích	55	Resumé	107
Galerie ve Velkých Losinách	56	Seznam autorů	109
Knihovna v Nýřsku	57	Obsah	110, 111

Edice: TVÁŘ VENKOVA
Zakladatel edice: Spolek pro obnovu venkova

Editor: Ing. Jan Kruml, autor. arch.
Spolupráce: Ing. arch. Jarmila Kocourková, Ing. arch. Jan Florian, Bc. Stanislav Rampas;
starostky a starostové vítězných obcí soutěže Vesnice roku 2011:
Karel Navrátil, Ing. Jarmila Smotlachová, Petra Kočnarová, Jiří Ošecký,
Jan Bejček, Václav Honsejk, Petr Klásek, Jaroslav Moule, Radek Menčík,
Bc. Zdeněk Drašnar, František Bartoš, Miloslav Novotný a Anna Mužná;
autoři a investoři zveřejněných staveb.

Grafická úprava a sazba: Michal Běťák
Jazyková úprava: Mgr. Marie Danová
Překlad: PhDr. Milena Nozdrovická
Mgr. Marie Danová
Tisk: Machovský mapy s.r.o.
Vydavatel: Obec Běloutín
Realizátor projektu: Mgr. Eduard Kavala, starosta obce

Vydáno v roce 2011. Náklad 3.000 ks. ISBN 978-80-260-1086-9

Publikace vydána s podporou Ministerstva pro místní rozvoj a Spolku pro obnovu venkova.

